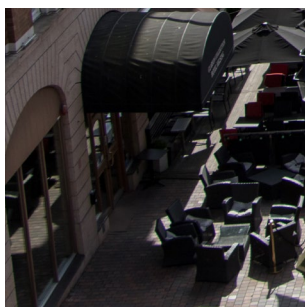
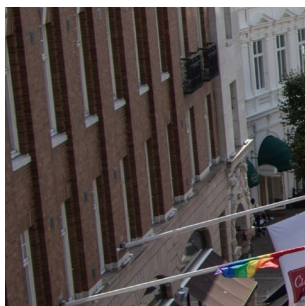
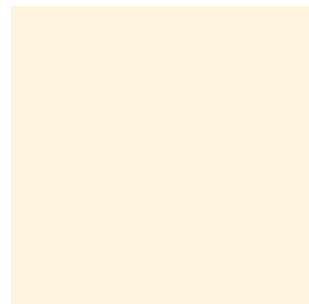
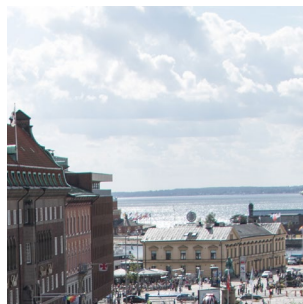
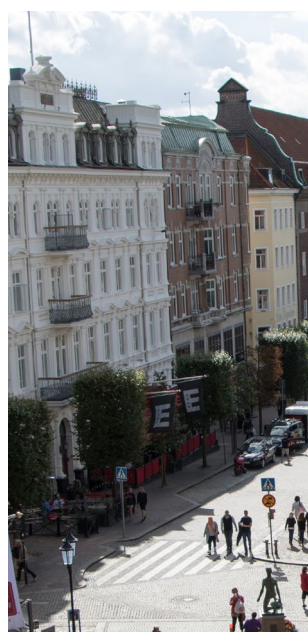
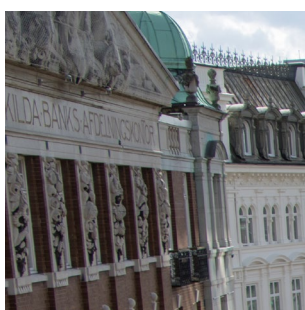

Lägesbild över livsvillkor för olika grupper i Skånes befolkning

Diskrimineringsgrunder, ekonomiska förutsättningar och föräldraskap

Titel: Lägesbild över livsvillkor för olika grupper i Skånes befolkning - Diskrimineringsgrunder, ekonomiska förutsättningar och föräldraskap

Utgiven av: Länsstyrelsen Skåne

Författare: Rapporten är framtagen av Ramboll på uppdrag av Länsstyrelsen Skåne

Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Samhällsbyggnad
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00

Copyright: Länsstyrelsen Skåne

Diarienummer: 7176-2024

ISBN: 978-91-7675-338-5

Rapportnummer: 2023:32

Layout: Ramboll

Publicerad: 2024

Förord

Länsstyrelsen Skåne har många olika regeringsuppdrag inom ramen för social hållbarhet och arbetar med utgångspunkt i ett flertal nationella mål för att skapa goda livsvillkor för Skånes invånare.

Forskning visar att det tidiga livets villkor har stor betydelse genom hela livet. Många av våra stora samhällsutmaningar är kopplade till omständigheterna under uppväxten. Genom att arbeta rättighetsbaserat för att stärka vuxnas livsvillkor kan vi jämna ut skillnader i invånarnas förutsättningar och hälsa. På så vis kan vi även stärka barnens uppväxtvillkor och förebygga flera olika negativa utfall samtidigt.

Diskrimineringsombudsmannen (DO) konstaterar i sin årliga rapport att diskrimineringen i Sverige är utbredd och påverkar många personers livsvillkor¹. Länsstyrelsen Skåne ser också stora skillnader i den vuxna befolkningens livsvillkor, liksom i uppväxtvillkor för barn och unga, både mellan och inom kommuner. Med grund i detta är det viktigt att titta närmare på hur läget ser ut för olika grupper av invånare som riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda.

I februari 2023 presenterade Region Skåne länets resultat av den nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor (HLV)². Enkäten besvarades av 29 066 vuxna skåningar under våren 2022. Länsstyrelsen Skåne har, genom tillgång till data från denna enkät, gett uppdrag till Ramboll att ytterligare fördjupa bilden av den vuxna befolkningens livsvillkor, med utgångspunkt i de olika diskrimineringsgrunderna. I rapporten belyser vi även hur socioekonomi påverkar livsvillkoren och lyfter också fram förekommande skillnader i livsvillkor för de som är föräldrar till minderåriga barn respektive de som inte har barn. Hur föräldrar

¹ Diskrimineringsombudsmannen. *Förekomst av diskriminering 2023 - Årlig rapport från Diskrimineringsombudsmannen*. Diskrimineringsombudsmannen, 2023.
<https://www.do.se/download/18.36cbb9ac1886717f72d1ef/1685702676115/rapport-forekomst-av-diskriminering-2023.pdf>

² Region Skåne. 2023. Folkhälsorapport Skåne 2023. *Region Skåne*. 2023.
<https://utveckling.skane.se/publikationer/regional-utveckling/folkhalsorapport-skane-2023/>

mår och vilka livsvillkor de har påverkar i allra högsta grad barns uppväxtvillkor.

Länsstyrelsen Skånes avsikt med att ta fram denna rapport är att:

- synliggöra olika grupper av invånare som riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda
- belysa att för att kunna nå ut med förebyggande och främjande insatser till alla, där ingen lämnas utanför, är det viktigt att kunna målgruppsanpassa olika insatser samt att arbeta på både universell, selektiv och indikerad nivå.

Det är vår förhoppning att resultaten som presenteras i denna rapport ska kunna vara till hjälp i arbetet med att främja goda livsvillkor för länets vuxna, såväl som för barn och unga.

Patrik Åkesson, Avdelningschef Samhällsbyggnadsavdelningen

Innehållsförteckning

LÄGESBILD ÖVER INVÅNARNAS LIVSVILLKOR I SKÅNE	5
Analysen utgår från de sju diskrimineringsgrunderna	5
Analysen baseras på underlag från enkätundersökningar	7
Begrepps- och variabeldefinition	8
Deskriptiva data och beskrivning av urval	10
FYSISK OCH PSYKISK HÄLSA	13
Fysiskt och psykiskt välbefinnande	13
Levnadsvanor som kan påverka hälsan	16
EKONOMI, ARBETE OCH UTBILDNING	20
Syssetsättning och utbildningsnivå bland invånarna	20
Ekonomiska förutsättningar och trångboddhet	26
TRYGGHET, TILLIT OCH SÄKERHET	29
Rädsla och utsatthet för hot eller fysiskt våld	29
Kränkande behandling och bemötande samt invånarnas benägenhet att lita på människor i allmänhet	32
Förtroendet för olika samhällsinstitutioner	36
GEMENSKAP, ENSAMHET OCH DELTAGANDE	41
REFERENSLISTA	46

Lägesbild över invånarnas livsvillkor i Skåne

Länsstyrelsen Skåne vill synliggöra livsvillkor för grupper som riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda i samma utsträckning eller på samma nivå som den övriga befolkningen. Genom denna rapport vill Länsstyrelsen Skåne skapa en bredare förståelse för förekomsten av diskriminering, ojämlikhet och ojämställdhet i Skåne. Ramboll har därför upphandlats för att sammanställa en lägesbild för att beskriva livsvillkor bland unga och vuxna invånare i åldern 16 år och äldre utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. Därtill kompletteras analysen med ett föräldraperspektiv samt huruvida en person lever i ekonomisk utsatthet.

Under februari 2023 presenterade Region Skåne resultaten för länet av den nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor (HLV). Data från denna enkät ligger till grund för lägesbilden, som redovisar hur livsvillkoren ser ut för invånarna i Skåne utifrån fyra teman. Utifrån dessa fyra teman har Ramboll i samråd med Länsstyrelsen Skåne valt ut ett antal indikatorer för att ändamålsenligt beskriva livsvillkoren för Skånes invånare. I rapporten presenteras ett urval av resultaten, baserat på de grupper där det finns störst skillnader. Analysen utgår från följande fyra teman:

1. Fysisk och psykisk hälsa
2. Ekonomi, arbete och utbildning
3. Trygghet, tillit och säkerhet
4. Gemenskap, ensamhet och deltagande

Rapporten utgörs av ett inledande kapitel som redogör för utgångspunkt och underlag för analys, begrepps- och variabeldefinition samt deskriptiva data och beskrivning av urval. I rapporten följer sedan ett kapitel per tema. Varje temakapitel inleds med en sammanfattning av dess innehåll.

Analysen utgår från de sju diskrimineringsgrunderna

Lägesbilden syftar till att beskriva hur livsvillkoren ser ut och skiljer sig mellan olika grupper. I denna rapport utgår analysen från de sju diskrimineringsgrunderna.³ Dessa är:

1. Kön
2. Könsidentitet och könsuttryck
3. Etnisk tillhörighet

³ Diskrimineringsombudsmannen. 2023. Diskrimineringsgrunder. *Diskrimineringsombudsmannen*. 2023. <https://www.do.se/diskriminering/diskrimineringsgrunder> (Hämtad 2023-06-20)

4. Religion eller annan trosuppfattning
5. Funktionsnedsättning
6. Sexuell läggning
7. Ålder

De variabler som valts ut för att beskriva hur livsvillkoren ser ut och hur de skiljer sig mellan olika grupper syftar till att, i den mån det varit möjligt, täcka dessa sju diskrimineringsgrunder. Det har dock inte varit möjligt att täcka samtliga diskrimineringsgrunder eftersom HLV-enkäten inte efterfrågar vare sig religion eller annan trosuppfattning, eller etnisk tillhörighet, och denna rapport enbart redogör för innehåll ur enkäten. I HLV-enkäten har de svarande uppgett ålder, könsidentitet, sexuell läggning och funktionsnedsättning. Juridiskt kön har inkluderats som en registervariabel. Dessa diskrimineringsgrunder täcks därför in relativt väl. I enkäten ställs även en fråga om personen är eller har varit transperson.

De svarande har fått uppge födelse land, vilket i enlighet med Region Skånes metod sammanställts till födelse region.⁴ Variabeln födelse region kan ge en indikation på skillnader mellan individer baserat på etnisk tillhörighet, men är bristfällig. Därtill ställs en fråga om den svarande identifierar sig med någon av följande minoriteter eller urfolk: judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar eller samer. Ramboll summerar och redogör för dessa svar samlat och kan därigenom skära analysen utifrån en grupp personer som identifierar tillhörighet med en erkänd nationell minoritet eller urfolk. I läges bilden redogörs inte för specifika minoriteter eller urfolk.

De variabler analysen utgår från är alltså⁵:

1. Kön
2. Könsidentitet och könsuttryck (i enkäten efterfrågas huruvida den svarande är eller har varit transperson)
3. Födelse region och nationell minoritet (ersätter delvis diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet)
4. Funktionsnedsättning
5. Sexuell läggning (i enkäten efterfrågas sexuell identitet)
6. Ålder

Ett urval av frågorna har även analyserats utifrån två ytterligare perspektiv för att i den mån det varit möjligt belysa den socioekonomiska aspekten samt titta närmare på betydelsen av föräldraskap:

⁴ Region Skåne. *Region Skånes Folkhälsorapport*. Region Skåne. 2023. <https://utveckling.skane.se/digitala-rapporter/folkhalsorapporten2023/metod/> (Hämtad 2023-06-20)

⁵ Religion eller annan trosuppfattning har inte varit möjligt att fånga genom enkäten

7. Svårigheter att klara löpande utgifter
8. Hemmaboende barn under 18 år

Analysen baseras på underlag från enkätundersökningar

Region Skånes folkhälsoenkät genomfördes i samarbete med Folkhälsomyndigheten i anslutning till den nationella undersökningen Hälsa på lika villkor. Totalt svarade 29 066 skåningar i åldern 16+ år på enkäten under våren 2022. En mer detaljerad metodbeskrivning finns att läsa i Region Skånes Folkhälsorapport.⁶

Risker med analyser som bygger på enkätsvar

Det finns vid alla typer av enkätundersökningar risker att ta hänsyn till. En vanlig risk är svarsbias, vilket innebär att de svarande inte nödvändigtvis ger ärliga eller korrekta svar. Detta kan leda till snedvridna resultat och felaktiga slutsatser. Enkätdata kan även lida av urvalsbias. I det aktuella fallet har HLV-enkäten skickats ut till ett slumpmässigt urval personer, vilket skapar en god förutsättning för att svaren som inkommit representerar invånarna väl. Det är även förekommande att enkätdata lider av problem med datakvalitet, till exempel genom bristfälliga svar eller svarsbortfall. För att kompensera för detta används kalibreringsvikter på individnivå.⁷ För varje svarande har en vikt tillämpats och denna rapport redovisar därför resultat för hela Region Skånes population och inte bara för de svarande.⁸

⁶ Region Skåne. *Region Skånes Folkhälsorapport*. Region Skåne. 2023. <https://utveckling.skane.se/digitala-rapporter/folkhalsorapporten2023/metod/> (Hämtad 2023-06-20)

⁷ Vikterna har beräknats utifrån urvalsdesignen samt antaganden om objektsbortfall och täckningsfel. Vikter för det nationella urvalet och Region Skånes tilläggsurval används. Vid analys av tilläggsfrågor används kalibreringsvikten kalvikt_till och för övriga frågor används kalvikt_nat.

⁸ För vidare läsning se Statistiska Centralbyrån. *Hälsa på lika villkor. Teknisk rapport – En beskrivning av genomförande och metoder*. Statistiska Centralbyrån, 2022. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/9b1b216c596a487ca6c6aa6dc413efb4/teknisk-rapport-med-bilagor-nationell-2022.pdf> (Hämtad 2023-06-20)

Begrepps- och variabeldefinition

I Tabell 1 beskrivs de begrepp som används i rapporten samt variablerna som analyseras. Definitionerna i tabellen är inte nödvändigtvis universella utan en förklaring av hur dessa begrepp ska förstås i rapporten.

Tabell 1. Definition av begrepp och bakgrundsvariabler i rapporten.

Begrepp	Definition
Funktionsnedsättning	Enligt Socialstyrelsen definieras funktionsnedsättning som ”en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av bestående eller av övergående natur”. ⁹ Den variabeln som använts för denna diskrimineringsgrund i rapporten inkluderar: De med kraftigt nedsatt syn, kraftigt nedsatt hörsel, rörelsehinder, eller långvarig sjukdom med i hög grad nedsatt arbetsförmåga. Variabeln inkluderar inte intellektuell funktionsnedsättning eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.
Sexuell läggning	Enligt diskrimineringslagen definieras sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell eller bisexuell läggning. ¹⁰ I enkäten är det även möjligt att uppge ”Annat” eller ”Jag vet inte”, vilket inkluderas i denna rapport.
Juridiskt kön	Variabeln juridiskt kön utgår i denna rapport från registerdata.
Könsidentitet	Med könsidentitet menas det kön du själv känner dig som. Det kan vara kvinna, man, icke binär eller något annat. ¹¹ Könsöverskridande identitet eller uttryck är en av de sju diskrimineringsgrunderna. I denna rapport används svaren på frågan: Hur definierar du din könsidentitet? om könsidentitet (med ”Man”, ”Kvinna”, ”Annan” och ”Jag vet inte” som möjliga svarsalternativ) för att upptäcka skillnader i livsvillkor sett till diskrimineringsgrunden könsidentitet.
Transperson	Begreppet transperson används som ett paraplybegrepp för personer vars könsidentitet eller könsuttryck tidvis eller alltid skiljer sig från normen

⁹ Socialstyrelsen. 2019. Stöd inom funktionshindersområdet. *Socialstyrelsen*. 2023. <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/funktionshinder/#:~:text=Definitioner,fysisk%2C%20psykisk%20eller%20intellektuell%20funktionsf%C3%B6rm%C3%A5ga.> (Hämtad 2023-06-20)

¹⁰ Diskrimineringsombudsmannen. 2023. Sexuell läggning. *Diskrimineringsombudsmannen*. 2023. <https://www.do.se/diskriminering/diskrimineringsgrunder/sexuell-laggning-en-av-de-sju-diskrimineringsgrunderna> (Hämtad 2023-06-20)

¹¹ Diskrimineringsombudsmannen. 2023. Ingen får diskriminera dig i skolan. 2023. <https://www.do.se/diskriminering/diskriminering-olika-delar-samhallet/diskriminering-forskola-skola-hogskola/ingen-far-diskriminera-dig-i-skolan> (Hämtad 2023-06-20)

	för det kön som registrerats när de föddes. ¹² I denna rapport används begreppet för dem som svarat ”Ja” på frågan ”Är du eller har du varit transperson?”.
Cisperson	Cisperson är en person som identifierar sig med könet som man blev tilldelad vid födseln. ¹³ I rapporten används begreppet för att beskriva den grupp personer som <i>inte</i> uppger att de är eller har varit transpersoner när frågan ställs i enkäten. Antagande görs att denna grupp är cispersoner.
Trångboddhet enligt norm 2	Trångboddhet enligt norm 2 definieras utifrån antal rum i lägenhet samt hur många som bor i bostaden. En person anses bo trångbott om det finns fler än två boende per sovrum, kök och vardagsrum oräknade. Ensamboende räknas enligt denna norm inte som trångbodda oavsett antal rum. ¹⁴
Nationella minoriteter	Sverige har fem erkända nationella minoriteter, judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och samer (som dessutom är Sveriges urfolk). ¹⁵ I Sverige tillämpas principen om självidentifikation för att avgöra vilka som ingår i en nationell minoritetsgrupp. Det betyder att det är individen själv som bestämmer om hen vill ingå i en nationell minoritetsgrupp eller inte. En individ kan identifiera sig med en eller flera grupper, men det är alltid upp till individen själv att avgöra sin tillhörighet. I denna rapport används nationell minoritet för att beskriva samtliga som identifierat sig tillhöra antingen en nationell minoritet eller urfolk.
Har hemmaboende barn under 18 år	Avser i rapporten svarande i åldern 20–64 som uppger att de har hemmaboende barn under 18 år.
Födelseregion	I enkäten har respondenterna möjlighet att uppge sin födelseregion. Kategorierna är ”Sverige”, ”Norden utom Sverige”, ”Europa utom Norden” och ”Utanför Europa/Okänt”. I rapporten används hädanefter Sverige, Norden, Europa och Utanför Europa för att beskriva födelseregionerna.

¹² Diskrimineringsombudsmannen. 2023. Könsidentitet eller könsuttryck. *Diskrimineringsombudsmannen*. 2023 <https://www.do.se/diskriminering/diskrimineringsgrunder/konsidentitet-eller-konsuttryck-en-av-diskrimineringsgrunderna> (Hämtad 2023-06-20)

¹³ RFSL. 2023. Begreppsordlista. *RFSL*. 2023. <https://www.rfsl.se/hbtqi-fakta/begreppsordlista/> (Hämtad 2023-06-20)

¹⁴ Boverket. 2020. Trångbodda hushåll. *Boverket*. 2023 <https://www.boverket.se/sv/kommunernas-bostadsforsorjning/underlag-for-bostadsforsorjningen/sarskilda-grupper/trangbodda/> (Hämtad 2023-09-29)

¹⁵ Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Sveriges riksdag, 2009.

Deskriptiva data och beskrivning av urval

Tabell 2 presenterar deskriptiv statistik över de utvalda bakgrundsvariablerna och redogör för andelen svarande för respektive bakgrundsvariabel och grupp. Notera att tabellen bygger på viktade andelar.

Några av de grupperna som inkluderas i analysen består av få svarande, och det viktade antalet är förhållandevis lågt. Resultaten för dessa grupper bör därför tolkas med försiktighet. Vissa grupper har inte inkluderats i rapporten, med hänvisning till det låga svarsantalet.

Sett till könsidentitet är grupperna som svarat "Annan" och "Jag vet inte" små i jämförelse med de som svarat "Kvinna" och "Man". Tabell 2 visar att andelarna som uppger "Annan" och "Jag vet inte" båda är mindre än 1 procent. De som svarat "Jag vet inte" inkluderas inte i rapporten.

Det är 1% av de svarande som uppger att de är eller har varit transperson. Det har även varit möjligt att svara "Jag vet inte" under denna fråga, men dessa inkluderas inte i rapporten.

Tabell 2. Sammanfattning av deskriptiv statistik (viktade data).

Bakgrundsvariabel		Andel
Juridiskt kön och ålder		
Man	16–29 år	20%
	30–44 år	26%
	45–64 år	31%
	65–85 år	22%
	85 – år	2%
Kvinna	16–29 år	19%
	30–44 år	25%
	45–64 år	30%
	65–85 år	24%
	85 – år	4%
Juridiskt kön		
Man		50%
Kvinna		50%
Födelseregion		
Sverige		74%
Norden		2%
Europa		11%
Utanför Europa		13%
Funktionsnedsättning		
Funktionsnedsättning		22%
Ej funktionsnedsättning		78%

Könsidentitet	
Kvinna	50%
Man	49%
Annan	<1%
Jag vet inte	<1%
Sexuell läggning	
Heterosexuell	88%
Bisexuell	3%
Homosexuell	1%
Annat	2%
Jag vet inte	5%
Transperson	
Är eller har varit transperson	1%
Är inte eller har inte varit transperson	99%
Jag vet inte	<1%
Nationella minoriteter	
Tillhör nationell minoritet	3%
Tillhör ej nationell minoritet	97%
Ekonomiska förutsättningar	
Svåra ekonomiska förutsättningar	14%
Ej svåra ekonomiska förutsättningar	86%
Vuxna (20–64 år) med hemmaboende barn	
Hemmaboende barn under 18 år	33%
Ej hemmaboende barn	67%
Hemmaboende barn och juridiskt kön	
Man	49%
Kvinna	51%

I Tabell 3 kan iakttas att en högre andel av de som uppger att de har en funktionsnedsättning är äldre, medan gruppen som inte har en funktionsnedsättning är yngre. Detta samband mellan ålder och funktionsnedsättning kan vara en bakomliggande förklaringsfaktor till vissa resultat i kommande kapitel. Resultaten bör därför tolkas med viss försiktighet.

Tabell 3. Andel som tillhör respektive ålderskategori sett till funktionsnedsättning.

Ålder	Funktionsnedsättning	Ej funktionsnedsättning
16–29	10%	22%
30–44	18%	27%
45–64	31%	30%
65–85	32%	20%
85 -	10%	1%
Totalt	100%	100%

Not: Tabellen visar vilken åldersgrupp individer tillhör utifrån att de uppgett att de har en funktionsnedsättning eller inte. Exempelvis visar tabellen att en högre andel av de som uppger att de har en funktionsnedsättning är äldre, medan gruppen som inte har en funktionsnedsättning är yngre. Det tyder på ett samband mellan ålder och funktionsnedsättning.

Fysisk och psykisk hälsa

I detta kapitel beskrivs hur livsvillkoren ser ut för invånarna i Skåne utifrån temat fysisk och psykisk hälsa. Kapitlet avser att beskriva skåningarnas fysiska och psykiska hälsa utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. I enkäten har invånarna själva fått skatta sin hälsa och sina levnadsvanor. Samtliga frågor, utom det allmänna hälsotillståndet, har analyserats utifrån samtliga indelningsgrunder inklusive svårigheter att klara löpande utgifter och hemmaboende barn under 18 år. Det allmänna hälsotillståndet analyseras utifrån alla indelningsgrunder utom hemmaboende barn under 18 år.

Sammanfattning av Fysisk och psykisk hälsa

Det finns skillnader mellan grupper vad gäller både fysisk och psykisk hälsa. Till exempel är det en högre andel av personer med en funktionsnedsättning som skattar sitt hälsotillstånd som dåligt eller mycket dåligt, jämfört med gruppen som inte har en funktionsnedsättning.

Det finns också en variation i den självrapporterade psykiska hälsan mellan olika grupper. Andelen med ett gott psykiskt välbefinnande är lägst bland bisexuella och ibland dem som har svårigheter att klara löpande utgifter. Det var tre gånger vanligare bland personer som har svårigheter att klara löpande utgifter att inte ha ett gott psykiskt välbefinnande, jämfört med gruppen som inte har svårigheter att klara löpande utgifter.

Sammanfattningsvis framgår också att riskkonsumtion av alkohol är störst bland homosexuella och bisexuella samt att daglig rökning är vanligare bland personer som har svårt att klara löpande utgifter jämfört med dem som inte har det.

Fysiskt och psykiskt välbefinnande

Detta avsnitt fokuseras kring det självskattade hälsotillståndet samt psykiskt välbefinnande.

Personer med en funktionsnedsättning bedömer ofta sitt hälsotillstånd som dåligt eller mycket dåligt

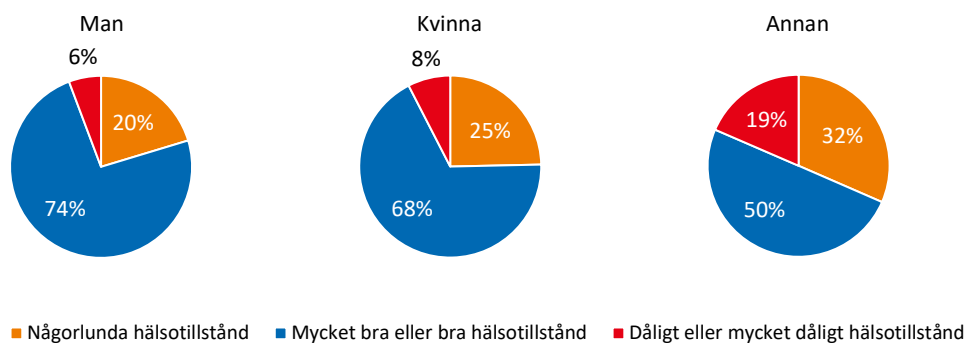
De flesta av invånarna uppger att de har ett bra eller mycket bra allmänt hälsotillstånd. I genomsnitt bedömer 71 procent sitt hälsotillstånd som *bra eller mycket bra*, omkring 23 procent som *någorlunda* och cirka 7 procent bedömer det som *dåligt eller mycket dåligt*.

Personer med en funktionsnedsättning är den grupp som i högst utsträckning bedömer sitt hälsotillstånd som dåligt eller mycket dåligt. 22 procent av personer med en funktionsnedsättning skattar ett dåligt hälsotillstånd, jämfört med 2 procent för gruppen som inte har en funktionsnedsättning.

Personers könsidentitet verkar också kunna spela en förhållandevis stor roll för deras självskattade hälsa. Det är betydligt vanligare att de som svarat ”Annan” på frågan om könsidentitet bedömer sitt hälsotillstånd som dåligt eller mycket dåligt, jämfört med kvinnor och män. 19 procent uppger detta, vilket kan jämföras med 8 procent bland kvinnor och 6 procent bland män, som redovisas i Figur 1. Resultaten bör dock tolkas med försiktighet eftersom gruppen svarat ”Annan” på frågan om könsidentitet är liten. Mellan transpersoner och cispersoner skiljer det 5 procentenheter. Transpersoner skattar i regel sitt hälsotillstånd som något sämre än cispersoner, 12 procent jämfört med 7 procent.

2 av 10
personer med en funktionsnedsättning har ett dåligt eller mycket dåligt hälsotillstånd

Figur 1. Uppskattat hälsotillstånd, sett till könsidentitet.

Det går också att iaktta skillnader mellan personer som haft svårigheter att klara löpande utgifter under det senaste året och de som inte har det. De som har svårigheter att klara sina löpande utgifter bedömer att de har ett sämre allmänt hälsotillstånd – 15 procent bedömer att de har ett dåligt eller mycket dåligt hälsotillstånd vilket kan jämföras med motsvarande 5 procent bland de som inte haft dessa svårigheter.

Resultaten visar även på skillnader sett till sexuell läggning. De som uppger ”Jag vet inte” eller ”Annat” på frågan om sexuell läggning skattar en sämre hälsa. 12 respektive 11 procent bedömer att deras hälsotillstånd är dåligt eller mycket dåligt, vilket kan jämföras med motsvarande 9 procent bland bisexuella, 7 procent bland homosexuella och 6 procent bland heterosexuella.

Det är ungefär motsvarande skillnad mellan personer som tillhör och inte tillhör en nationell minoritet, där 11 procent bedömer att de har ett dåligt eller mycket dåligt hälsotillstånd bland personer som tillhör en nationell minoritet, i jämförelsen med 7 procent bland resten av befolkningen. Det går inte att iaktta några större skillnader sett till födelseregion.

Svåra ekonomiska förutsättningar påverkar psykiskt välbefinnande negativt

För att skatta det psykiska välbefinnandet används ett poängsystem, så kallat ”score för psykiskt välbefinnande”¹⁶, som summerar sju frågor om de svarandes psykiska mående. Frågorna som vägs ihop är hur individen upplever att sin situation har varit de senaste 2 veckorna utifrån dessa påståenden: Jag har haft en positiv syn på framtiden, Jag har känt att jag har varit till nytta, Jag har känt mig lugn, Jag har hanterat problem på ett bra sätt, Jag har tänkt på ett klart sätt, Jag har känt mig nära andra människor, Jag har själv kunnat bestämma mig om saker och ting. Indikatorn speglar den positiva dimensionen av psykisk hälsa. Analysen utgår ifrån Region Skånes kategorisering av välbefinnande där 21 poäng definieras som *gott psykiskt välbefinnande* och 30 poäng definieras som *mycket gott psykiskt välbefinnande*.¹⁷ Som ett tillägg presenteras i denna rapport de som uppger ett poängvärde motsvarande en lägre siffra än 21 som en kategori för sig. Den kategorin benämns som *under gott psykiskt välbefinnande*.

85 %
av Skånes
befolkning uppger
ett gott psykiskt
välbefinnande

Det går att iaktta en variation i den självrapporterade psykiska hälsan mellan olika grupper. 13 procent av män och 10 procent av kvinnor har mycket gott psykiskt välbefinnande, medan andelen är som lägst för gruppen bisexuella och de med svårigheter att klara löpande utgifter, motsvarande 7 procent. Andelen som ligger under *gott psykiskt välbefinnande* är som störst för grupperna som uppger ”Annan” som könsidentitet (43 procent) samt bisexuella (32 procent).¹⁸

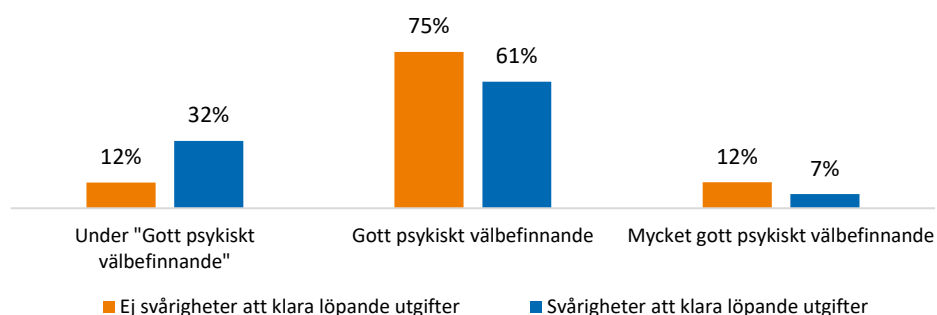
¹⁶ Score/poäng för psykiskt välbefinnande enligt Short Warwick Edinburgh Mental Well Being Scale (SWEMWBS). För mer information se Folkhälsomyndigheten. *Syfte och bakgrund till frågorna i nationella folkhälsoenkäten (Hälsa på lika villkor 2022)*. 2022. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/s/syfte-och-bakgrund-till-fragorna-i-nationella-folkhalsoenkaten-halsa-pa-lika-villkor-2022/?pub=117450> (Hämtad 2023-06-20)

¹⁷ För mer utvecklad metodbeskrivning, se Region Skåne. *Region Skånes Folkhälso rapport*. Region Skåne. 2023 <https://utveckling.skane.se/digitala-rapporter/folkhalsorapporten2023/halsa/#Gott-psykiskt-v%C3%A4lbefinnande> (Hämtad 2023-06-20)

¹⁸ Bör tolkas med försiktighet då gruppen som uppger ”Annan” som könsidentitet är liten, och oviktad motsvarar 43 procent 22 personer.

De största skillnaderna i psykiskt välbefinnande observeras i jämförelsen med hänsyn till ekonomiska förutsättningar. Av Figur 2 framgår att en högre andel, motsvarande 32 procentenheter, av de som har svårigheter att klara löpande utgifter ligger under *gott psykiskt välbefinnande*. Vidare är det 14 procentenheter färre inom gruppen som inte klarar löpande utgifter som uppger att de har ett gott psykiskt välbefinnande.

Figur 2. Uppskattat psykiskt välbefinnande (SWEMWBS), sett till ekonomiska förutsättningar.

Levnadsvanor som kan påverka hälsan

I detta avsnitt presenteras tre frågeställningar avseende levnadsvanor som kan påverka hälsan. Frågorna rör invånarnas konsumtion av alkohol och cannabis samt rökning.

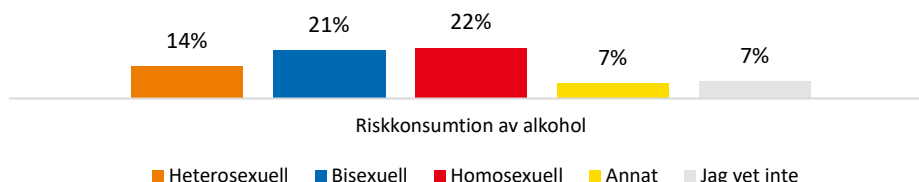
Risikkonsumtionen av alkohol verkar vara högre inom vissa grupper sett till sexuell läggning

Risikkonsumtion av alkohol indikerar en förhöjd risk för alkoholrelaterade skador och sjukdomar. Risikkonsumtion baseras på hur ofta man dricker alkohol, hur mycket alkohol man dricker en typisk dag när man dricker alkohol och hur ofta man dricker mer än sex standardglas vid ett och samma tillfälle. Bedömningen är baserad på självskattningar gjorda av invånarna om deras egna vanor. Bland invånarna generellt i Skåne har cirka 13 procent en risikkonsumtion av alkohol.

Andelen är högre bland män än de som uppgett antingen kvinna eller annan könsidentitet. Risikkonsumtion av alkohol ligger på 16 procent bland män, jämfört med 11 procent bland kvinnor och 7 procent bland de som svarat "Annan" på frågan om könsidentitet.

De största skillnaderna kan iaktas inom indelningsgrunden sexuell läggning. Som Figur 3 visar är risikkonsumtionen högst bland homosexuella och bisexuella, något lägre bland heterosexuella och lägst bland de som uppger "Jag vet inte" eller "Annat".

Figur 3. Andelen som uppger att de har en riskkonsumtion av alkohol, sett till sexuell läggning.

Födelseregion har också betydelse för riskkonsumtionen av alkohol. Personer födda i Sverige och Norden är mer benägna att ha en riskkonsumtion än resterande befolkning. 16 respektive 14 procent av personer födda i Sverige eller Norden uppger en riskkonsumtion, vilket kan jämföras med motsvarande 8 och 5 procent för personer födda i Europa och utanför Europa.

Personer 20–64 år med hemmaboende barn under 18 år har en lägre riskkonsumtion än resten av befolkningen, 10 procent jämfört med 18 procent. Även transpersoner har i lägre utsträckning en riskkonsumtion än cispersoner, med 11 respektive 14 procent. Motsvarande skillnad kan även iaktas mellan personer som tillhör en nationell minoritet, 11 procent, jämfört med 14 procent bland resterande befolkning. Det går inte att iaktta några större skillnader sett till vare sig funktionsnedsättning eller svårigheter att klara löpande kostnader.

Cannabisanvändningen är högre inom vissa grupper

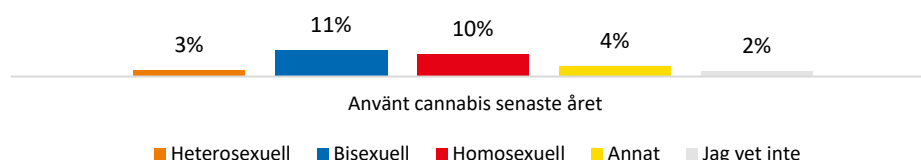
Invånarna har fått svara på frågan om de någon gång under det senaste året använt cannabis i form av till exempel hasch eller marijuana. Här redogörs för de andelar som svarat att de använt cannabis under det senaste året.

23 av de som uppger könsidentiteten "Annan" har använt cannabis under det senaste året. Gruppen som svarat "Annan" är dock liten och resultatet bör avläsas med försiktighet. Andelen är betydligt lägre bland kvinnor (2 procent) och män (4 procent).

Bisexuella och homosexuella använder i högre grad cannabis, jämfört med resterande grupper inom sexuell läggning. Som Figur 4 visar skiljer det till exempel 8 procentenheter mellan bisexuella och heterosexuella.

2 av 10
personer som uppger
könsidentiteten "Annan"
har använt cannabis det
senaste året

Figur 4. Andelen som uppger att någon gång använt cannabis (t.ex. hasch eller marijuana), sett till sexuell läggning.

Det är förhållandevis små skillnader sett till de andra indelningsgrunderna. Resultaten visar att transpersoner i något högre grad än cispersoner använt cannabis, 7 procent jämfört med 3 procent. Även bland minoritetsgrupper är användandet något högre, 5 procent jämfört med 3 procent.

Det är något vanligare bland personer som har svårigheter att klara löpande utgifter att ha använt marijuana under det senaste året, jämfört med de som inte har den typen av svårigheter – 6 procent, jämfört med 2 procent.

Det är en lägre andel bland de med hemmaboende barn som använt cannabis under det senaste året, jämfört med de som inte har hemmaboende barn – 2 jämfört med 5 procent. Det finns endast marginella skillnader sett till födelseregion och funktionsnedsättning.

Det är vanligare bland personer som har svårt att klara löpande utgifter att röka tobak dagligen

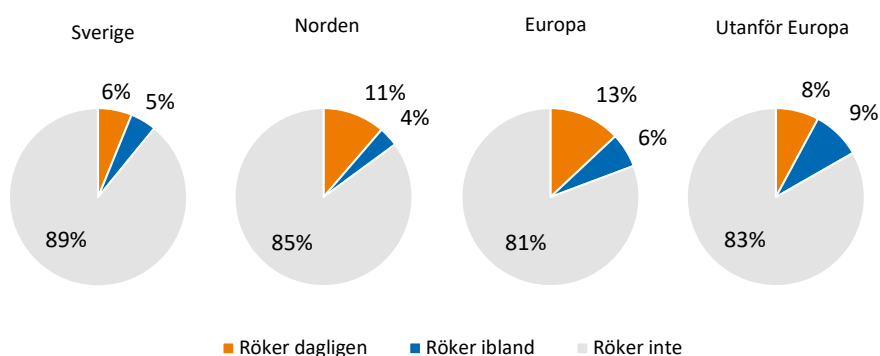
Skåningarna har fått svara på en fråga om rökning och det redogörs här för de andelar som uppger att de röker dagligen. Totalt är det ungefär 7 procent som uppger att de röker varje dag, men det finns variationer inom vissa grupper.

Gruppen som har svårigheter att klara löpande utgifter är den grupp som i högst utsträckning röker dagligen. 15 procent av de som har svårigheter att klara löpande utgifter röker dagligen.

Resultaten visar förhållandevis små skillnader mellan de flesta grupper, men födelseregion verkar ha betydelse för rökandet hos invånarna. Som Figur 5 visar är det något vanligare att personer födda i Norden samt Europa röker dagligen, jämfört med personer födda i Sverige eller utanför Europa.

15%
av de med svårigheter
att klara löpande
utgifter röker dagligen,
10% röker ibland

Figur 5. Andelen som uppger att de röker dagligen, röker ibland och inte röker, sett till födelseregion.

Av analysen framgår även att cispersoner skiljer sig från personer som uppger könsidentiteten "Annan" när det kommer till daglig rökning. Enbart 1 procent i denna grupp uppger att de röker dagligen, vilket kan jämföras med 7 procent bland kvinnor och män.

Det är något vanligare bland personer med en funktionsnedsättning att röka dagligen jämfört med resten av befolkningen – 10 procent respektive 6 procent. Ungefär motsvarande skillnad finns även sett till nationella minoriteter. De som tillhör en nationell minoritet röker dagligen i något högre utsträckning jämfört med resten av befolkningen – 12 respektive 7 procent.

Ekonomi, arbete och utbildning

I detta kapitel beskrivs hur livsvillkoren ser ut för invånarna i Skåne med utgångspunkt i invånarnas ekonomi, arbete och utbildning. Kapitlet avser beskriva den ekonomiska situationen för invånarna i Skåne utifrån samtliga indelningsgrunder – diskrimineringsgrunderna samt föräldraskap och svårigheter att klara löpande utgifter.

Sammanfattning av Ekonomi, arbete och utbildning

Det går att iaktta skillnader i levnadsvanor mellan grupper när det rör ekonomi, arbete och utbildning. Det framgår exempelvis att andelen yrkesarbetande är lägre bland svarande som uppger att de har svåra ekonomiska förutsättningar, tillhör en minoritet eller har en funktionsnedsättning i jämförelsen med respektive jämförelsegrupp. Vidare är det mer än dubbelt så vanligt att personer som tillhör en nationell minoritet har svårigheter att klara löpande utgifter.

Resultaten visar även att det är mer än tre gånger så vanligt bland kvinnor med hemmaboende barn att arbeta deltid jämfört med män i samma situation. Det är även vanligare för personer som har svårigheter att klara löpande utgifter att känna oro över att förlora arbetet, jämfört med de som inte upplever svårigheter med att klara löpande utgifter.

Sysselsättning och utbildningsnivå bland invånarna

Invånarna mellan 16–85+ år i Skåne har fått svara på frågor om utbildningsnivå och sysselsättning. Denna analys redogör för personer som har uppgett att de har en låg utbildningsnivå, är deltidsarbetande och upplever en oro för att förlora arbetet. Det beskrivs även hur sysselsättningen ser ut i länet.

Nuvarande sysselsättning

Enkätfrågan om sysselsättning tillåter att flera svarsalternativ väljs, och den svarande tillfrågas inte om vilken av valda alternativ som är huvudsysselsättning. Därför går det inte att göra någon analys över invånarnas sysselsättning utifrån diskrimineringsgrunderna. I Tabell 4 presenteras svaren därför i stället som deskriptiv statistik för att ge en övergripande bild över sysselsättning eller sysselsättningar för svarande i åldern 16 till 64 år. Nedan visas de kategorier för frågan om sysselsättning som löper lägre risk att kombineras med flera svarsalternativ (varför svarsalternativen inte summerar till 100 procent).

Tabell 4. Deskriptiv statistik över kategorier om sysselsättning (ålder 16–64 år).

Bakgrundsvariabler		Sysselsättning		
		Yrkesarbetar	Arbetsmarknadsåtgärd eller arbetslös	Långtidssjukskriven, förtids- eller sjukpensionerad
Man	Totalt	58%	7%	4%
	16–29 år	33%	10%	2%
	30–44 år	70%	5%	4%
	45–64 år	66%	7%	6%
Kvinna	Totalt	55%	6%	6%
	16–29 år	29%	6%	2%
	30–44 år	61%	7%	4%
	45–64 år	68%	6%	10%
Födelseregion	Sverige	59%	5%	5%
	Norden	61%	3%	9%
	Europa	60%	8%	5%
	Utanför Europa	44%	16%	4%
Funktionsnedsättning	Funktionsnedsättning	45%	10%	21%
	Ej funktionsnedsättning	59%	6%	2%
Könsidentitet	Kvinna	55%	6%	6%
	Man	58%	7%	4%
	Annan	36%	16%	4%
Sexuell läggning	Heterosexuell	60%	5%	5%
	Bisexuell	42%	9%	5%
	Homosexuell	51%	9%	5%
	Annat	37%	20%	7%
	Jag vet inte	33%	19%	8%
Transperson	Är eller har varit transperson	42%	13%	5%
	Är inte och har inte varit transperson	57%	6%	5%
Nationella minoriteter	Tillhör nationell minoritet	43%	17%	5%
	Tillhör ej nationell minoritet	57%	6%	5%
Ekonomiska förutsättningar	Svårigheter att klara löpande utgifter	39%	14%	9%
	Ej svårigheter att klara löpande utgifter	55%	4%	4%
Hemmaboende barn <18 år	Hemmaboende barn	61%	5%	2%
	Ej hemmaboende barn	54%	7%	7%

Skillnaderna mellan könen är förhållandevis liten när det kommer till kategorin yrkesarbetande. Mellan män och kvinnor i stort skiljer det 3 procentenheter. Skillnaden är störst i åldersgruppen 30–44 år, där cirka 9 procentenheter fler män yrkesarbetar, jämfört med kvinnor.

Fördelningen sett till kön och ålder är förhållandevis lika när det gäller personer som är arbetslösa eller deltar i en arbetsmarknadsåtgärd. I ålderskategorin 16–29 år är det cirka 4 procentenheter fler män än kvinnor som uppger att de antingen är arbetslösa eller deltar i arbetsmarknadsåtgärder. Långtidssjukskrivningar samt förtids- eller sjukpensioneringar är något vanligare bland kvinnor än män för ålderskategorin 45–64 år, där 10 procent av kvinnorna och 6 procent av männen och uppger att de är antingen långtidssjukskrivna, förtids- eller sjukpensionerade.

Personer som tillhör en nationell minoritet sticker då 14 procentenheter färre yrkesarbetar och 11 procentenheter fler är arbetslösa eller inskrivna i en arbetsmarknadsåtgärd bland de som tillhör en minoritet jämfört med jämförelsegruppen.

Bland vuxna i Skåne skiljer sig sysselsättningen även åt sett till födelseregion. Personer födda i Norden är de som i högst utsträckning yrkesarbetar. Det är vanligare bland personer födda utanför Europa att vara arbetslös eller inskriven i en arbetsmarknadsåtgärd jämfört med personer födda i Sverige, där skillnaden är 11 procentenheter. Det är däremot små skillnader i långtidssjukskrivning och förtids- eller sjukpensionering mellan dessa grupper.

Den huvudsakliga sysselsättningen är olika mellan invånarna i Skåne beroende på om de har en funktionsnedsättning eller inte. Tabell 4 visar att 45 procent av invånarna med en funktionsnedsättning yrkesarbetar, medan andelen bland invånarna utan en funktionsnedsättning är knappt 60 procent. Det är även en högre andel som är långtidssjukskrivna alternativt förtids- eller sjukpensionerade bland personer med en funktionsnedsättning – det skiljer 19 procentenheter mellan dessa grupper.

43%
som tillhör en
nationell minoritet
yrkesarbetar, medan
57% yrkesarbetar i
jämförelsegruppen

Födelseregion har betydelse för personers högsta genomförda utbildning

I enkäten har de svarande uppgett vilken deras högsta avslutade utbildningsnivå är. Här har svaren för dem som har grundskola, folkskola, realskola eller liknande som högsta avslutade utbildning summerats. Vi definierar detta som en låg utbildningsnivå. Analysen undersöker sedan om det finns skillnader i låg utbildningsnivå sett till indelningsgrunderna. Analysen

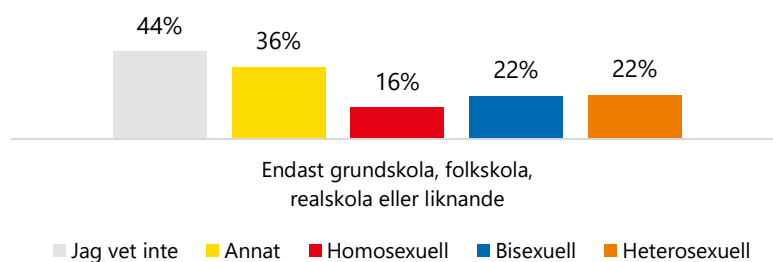
visar att det går att iaktta skillnader sett till bland annat ålder, funktionsnedsättning, födelseregion och sexuell läggning.

Personer med en funktionsnedsättning uppger i högre grad än personer som inte har en funktionsnedsättning att de endast avslutat utbildning motsvarande grundskolenivå. Det är nära dubbelt så stor andel som endast har avslutat grundskola eller motsvarande bland de som har en funktionsnedsättning, jämfört med de som inte har en funktionsnedsättning. Utbildningsnivån sjunker med stigande ålder och av Tabell 3 framgår att funktionsnedsättningar i den definition som används i denna rapport är mer frekvent förekommande bland äldre än yngre personer. Det innebär att skillnaden i utbildningsnivån i detta fall även kan förklaras av samband mellan såväl ålder och utbildningsnivå som ålder och funktionsnedsättning.

Andelen som har grundskola som högsta avslutade utbildning varierar även sett till födelseregion. Personer födda i Norden uppger i högst grad att de endast har avslutat grundskola eller motsvarande – 26 procent. I jämförelse uppger 14 procent bland personer födda i Europa att de endast avslutat grundskola eller motsvarande. Vidare skiljer det enbart marginellt mellan personer födda i Sverige (22 procent) och utanför Europa (21 procent).

Resultaten visar även att en lägre utbildningsnivå är vanligare bland personer som uppgett ”Vet inte” eller ”Annat” under sexuell läggning, jämfört med till exempel homosexuella. Figur 6 visar även att det inte finns några skillnader mellan heterosexuella och bisexuella när det kommer till högsta avslutade utbildningsnivå.

Figur 6. Endast grundskola, folkskola, realskola eller liknande, sett till sexuell läggning.

Resultaten visar även att det är vanligare bland de som uppger könsidentiteten ”Annan” att ha en låg utbildningsnivå – 29 procent i denna grupp jämfört med 22 procent bland kvinnor och 20 procent bland män.

Deltidsanställningar är vanligare bland kvinnor med hemmaboende barn än bland män med hemmaboende barn

Deltidsanställningar kan vara ett mått på jämställdhet, det kan även säga något om branschval eller yrkeskategorier. Deltidsanställningar kan även eventuellt

utgöra en mer osäker anställningsform än heltidsanställning.¹⁹ Detta avsnitt syftar till att närmare beskriva om det finns skillnader avseende vilka som arbetar deltid, sett till indelningsgrunderna. Frågan har ställts till personer som uppgett att de yrkesarbetar och resultaten visar att 25 procent av skåningarna som yrkesarbetar arbetar deltid.

Resultaten visar att det finns skillnader sett till bland annat funktionsnedsättning, könsidentitet och kombinationen av kön och hemmaboende barn under 18 år. En grupp som särskilt sticker ut avseende deltidarbete är de som uppger könsidentiteten ”Annan”, där 62 procent uppger att de deltidarbetar. Det kan jämföras med motsvarande 35 procent bland kvinnor och 14 procent bland män. Detta ska dock avläsas med försiktighet eftersom antalet som svarat ”Annan” på frågan om könsidentitet i urvalet är få.

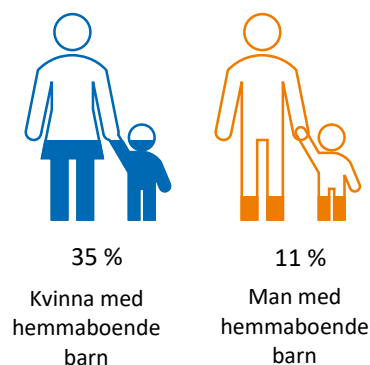
Även sexuell läggning tycks kunna ha betydelse för huruvida en person deltidarbetar eller inte. Bland bisexuella och de som uppgett antingen ”Annat” eller ”Jag vet inte” på frågan om sexuell läggning uppger 4 av 10 att de arbetar deltid. Det finns inga större skillnader mellan heterosexuella och homosexuella, där lite drygt 2 av 10 uppger deltidarbete.

Resultaten visar även att det är mer än tre gånger så vanligt att kvinnor som har hemmaboende barn arbetar deltid (35 procent) än män som har hemmaboende barn (11 procent), vilket framgår av figur 7.

Det är även vanligare att personer som har en funktionsnedsättning arbetar deltid, jämfört med personer som inte har en funktionsnedsättning – 30 procent jämfört med 24 procent.

6 av 10
personer som
uppger
könsidentiteten
”Annan” har svarat
att de deltidarbetar

Figur 7. Andelen som deltidarbetar, sett till kön och hemmaboende barn.

¹⁹ Regeringen. *Ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män*. Regeringen, 2009.
<https://www.regeringen.se/contentassets/408bb40970ef420588a33acc6308c006/bilaga-5-ekonomisk-jamstalldhet-mellan-kvinnor-och-man/> (Hämtad 2023-06-20)

Oron för att förlora arbetet är högre hos vissa grupper, bland annat hos dem som har svårigheter att klara löpande utgifter

Invånarna har fått besvara om de är oroliga över att förlora sitt arbete inom det närmaste året. Här redogörs för de som är oroade, och det går att se att oron att förlora arbetet är högre bland flera av grupperna sett till indelningsgrunderna.

Det är mer än tre gånger så vanligt att invånare som har svårigheter att klara löpande utgifter är oroliga för att förlora arbetet, jämfört med personer som inte har sådana svårigheter – 28 procent jämfört med 9 procent.

Andelen av Skånes invånare som känner oro inför att förlora arbetet varierar också sett till födelseregion. Det är vanligast att personer som är födda utanför Europa uppger att de är oroliga över att förlora arbetet, 26 procent. Det motsvarar mer än en tredubbling jämfört med personer födda i Sverige, där motsvarande andel är 8 procent. Bland personer födda i Norden är det 13 procent som känner oro för att förlora arbetet det närmaste året.

Resultaten i Figur 8 visar att personer som identifierar sig tillhöra en nationell minoritet är mer oroliga för att förlora arbetet, jämfört med övriga befolkningen – 29 respektive

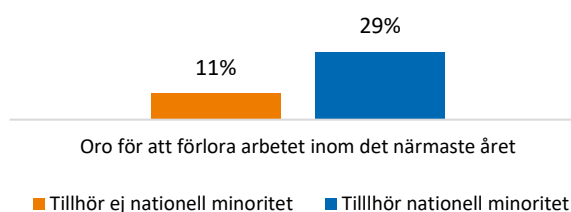
11 procent uppger det. En liknande skillnad finns även i jämförelsen mellan

transpersoner och cispersoner, där oron är högre bland transpersoner – 26 respektive 11 procent. Även könsidentitet verkar kunna ha inverkan på personers oro inför att förlora arbetet. Det är dubbelt så vanligt bland personer som svarat "Annan" på frågan om könsidentitet att uppleva oro, som för män och kvinnor - 24 respektive 12 procent.

Det går även att iaktta skillnader i oron sett till sexuell läggning. Personer som uppger "Jag vet inte" eller "Annan" på frågan om sexuell läggning upplever i högre grad oro för att förlora arbetet, 23 respektive 26 procent. Det kan jämföras med motsvarande 10 procent bland heterosexuella. Bland homosexuella och bisexuella finns också en högre grad av oro – 17 procent i de båda grupperna.

3 av 10
som har svårigheter att klara löpande utgifter är oroliga över att förlora arbetet

Figur 8. Andelen som är orolig över att förlora arbetet, sett till nationell minoritet.

Ekonomiska förutsättningar och trångboddhet

Detta avsnitt tittar närmare på frågeställningar ur enkäten som rör svårigheter att betala löpande utgifter och trångboddhet. Detta för att undersöka om indelningsgrunderna har betydelse för Skånes invånares ekonomiska förutsättningar.

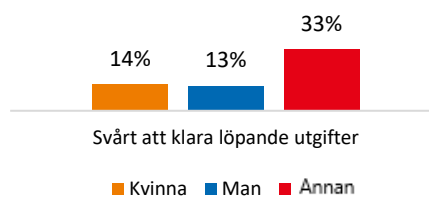
Personer födda utanför Europa och personer som tillhör en nationell minoritet har särskilt svårt att klara löpande utgifter

Bland invånarna i Skåne uppger 14 procent att de har haft svårt att klara de löpande utgifterna för mat, hyra och räkningar vid minst ett tillfälle under de senaste 12 månaderna.

Yngre personer har i genomsnitt svårare än äldre att betala de löpande utgifterna. Cirka 2 av 10 av invånarna i Skåne mellan 16–44 år har minst en gång under det senaste året haft svårt att betala hyra, mat och räkningar.

Det går även att iaktta skillnader sett till könsidentitet. Som framgår av Figur 9 har personer som uppgett ”Annan” på frågan om könsidentitet betydligt svårare att betala de löpande utgifterna, jämfört med resterande invånare. Resultatet bör dock tolkas med försiktighet då gruppen består av få svarande. Man kan även se att det finns motsvarande skillnader mellan transpersoner och cispersoner, där transpersoner i högre utsträckning har svårt att klara löpande utgifter – det skiljer 14 procentenheter mellan grupperna. Även för sexuell läggning finns det skillnader. Svårigheterna att klara löpande utgifter verkar vara minst bland heterosexuella där motsvarande 12 procent uppger detta. Bland de andra grupperna är det fler som svarar att de har svårigheter att klara löpande utgifter, det skiljer mellan 10 och 18 procentenheter mellan heterosexuella och de andra grupperna bestående av bi- och homosexuella samt de som uppgett ”Annat” eller ”Jag vet inte”.

Figur 9. Svårigheter att klara löpande utgifter under de senaste 12 månaderna, sett till könsidentitet.

Det är mer än dubbelt så vanligt att personer som tillhör en nationell minoritet har svårigheter att klara löpande utgifter, 30 procent jämfört med 13 procent bland resten av befolkningen.

Enkätundersökningen visar även att personer födda utanför Europa i nära tre gånger så hög utsträckning (30 procent) uppger att de haft svårigheter att betala de löpande utgifterna minst en gång under det senaste året, jämfört med personer födda i Sverige (11 procent).

30%
av personer som tillhör
en nationell minoritet
uppger at de har
svårigheter att klara
löpande uppgifter

Trångboddhet är vanligare bland personer födda utanför Europa och de som tillhör en nationell minoritetsgrupp

Invånarna i Skåne har fått svara på hur många personer – vuxna och barn – som bor i deras bostad samt hur många rum som finns i bostaden. Detta har sedan använts för att undersöka trångboddhet. Även om trångboddhet kan vara självvalt är det ofta ett mått på svag ekonomi och kan vara förknippat med låga inkomster. Det är därför intressant att se om andelen trångbodda skiljer sig mellan olika grupper.²⁰ Nedan redogörs för andelarna som klassificerats som trångbodda enligt trångboddhetsnorm 2.

Nationella studier visar att personer födda utomlands i högre utsträckning beräknas vara trångbodda och samtidigt har en ansträngd boendeekonomi.²¹ Resultatet av denna analys visar att trångboddheten i genomsnitt är högre hos personer födda utanför Europa (se Figur 10) samt hos de som tillhör en nationell minoritet.

Bland personer som tillhör en nationell minoritet är 20 procent trångbodda, jämfört med 4 procent bland övriga befolkningen.

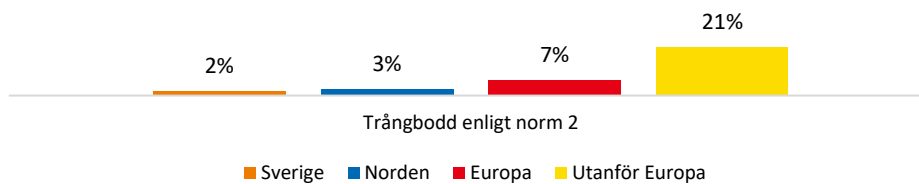
De personer som är födda utanför Europa uppger i betydligt högre grad att de bor trångt, jämfört med resterande invånare. Personer födda i Europa

²⁰ Se vidare hur Boverket beskriver trångboddhetsnorm 2. Boverket. 2020. Trångbodda hushåll. Boverket. 2020. <https://www.boverket.se/sv/kommunernas-bostadsforsorjning/underlag-for-bostadsforsorjningen/sarskilda-grupper/trangbodda/> (Hämtad: 2023-06-08)

²¹ Boverket. 2020. Trångbodda hushåll. Boverket. 2020. <https://www.boverket.se/sv/kommunernas-bostadsforsorjning/underlag-for-bostadsforsorjningen/sarskilda-grupper/trangbodda/> (Hämtad: 2023-06-08)

uppger i något högre grad än personer födda i Norden eller Sverige att de är trångbodda.

Figur 10. Andelen som bor trångbott enligt norm 2, sett till födelseregion.

Trångboddhet verkar också kunna variera sett till sexuell läggning. De som uppger "Annat" eller "Jag vet inte" på frågan om sexuell läggning uppger i högre grad än andra att de bor trångt – 13 och 14 procent jämfört med 4 procent bland till exempel heterosexuella och 4 procent bland homosexuella. Bland bisexuella är 8 procent trångbodda. Vidare är det bland transpersoner dubbelt så vanligt att vara trångbodd jämfört med cispersoner, 10 respektive 5 procent.

Trygghet, tillit och säkerhet

Kapitlet avser beskriva synen på och uppfattningen av trygghet, tillit och säkerhet i Skåne. Analysen utgår från frågor om rädsla för eller utsatthet för hot om våld eller psykiskt våld, huruvida invånarna avstår från att gå ute ensamma i rädsla för att bli överfallna, rånade eller på annat sätt ofredade. Samtliga frågor, utom rädsla för att gå ut ensam, har analyserats utifrån samtliga indelningsgrunder inklusive svårigheter att klara löpande utgifter och hemmaboende barn över 18 år. Rädsla för att gå ut ensam har analyserats utifrån alla indelningsgrunder utom hemmaboende barn under 18 år.

Sammanfattning av Trygghet, tillit och säkerhet

Det finns skillnader i levnadsvanor mellan invånarna i Skåne när det gäller trygghet, tillit och säkerhet. Benägenheten att avstå från att gå ut på grund av rädsla verkar exempelvis variera sett till sexuell läggning, där det till exempel är vanligare bland bisexuella än bland homosexuella att avstå från att gå ut ensamma. Det är även vanligare bland transpersoner än cispersoner att ha blivit utsatt för fysiskt våld eller hot om våld.

Vidare framgår att en majoritet av ickebinära personer som uppgett könsidentiteten "Annan" har utsatts för kränkande behandling eller bemötande de senaste tre månaderna. Resultaten visar även att mer än en tredjedel av de kränkningar som personer födda utanför Europa utsatts för har haft ett samband med etnisk tillhörighet.

Rädsla och utsatthet för hot eller fysiskt våld

Invånarnas känsla av trygghet och utsatthet för hot eller våld beskrivs genom tre frågor. De har fått svara på om de avstått från att gå ut för att de varit rädda för att bli överfallna, rånade eller på annat sätt ofredade samt om de utsatts för fysiskt våld eller hot om våld under det senaste året.

Hälften av personer som uppgett könsidentitet "Annan" avstår från att gå ut ensamma för att de är rädda för att bli överfallna, rånade eller på annat sätt ofredade

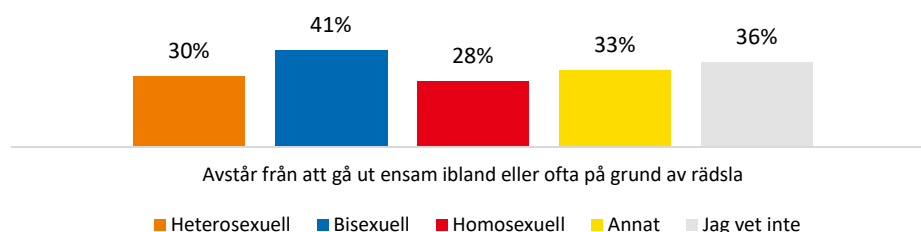
Skåningarna har svarat på frågan om det händer att de avstår från att gå ut ensamma av rädsla för att bli överfallna, rånade eller på annat sätt ofredade. De flesta, ungefär två tredjedelar, uppger att de inte avstår från att gå ut. Det går dock att iaktta skillnader mellan vissa grupper inom indelningsgrunderna. I avsnittet redogörs för de som uppger att de ibland eller ofta avstår.

Den grupp som i högst utsträckning svarar att de avstår är de som uppger könsidentiteten "Annan". Nära hälften i denna grupp avstår ibland eller ofta från att gå ut ensamma för att de är rädda för att råka ut för överfall, rån eller

ofredande. Detta är en något högre andel jämfört med de som identifierar sig som kvinnor, där 44 procent avstår, och en betydligt högre andel än motsvarande siffra för de som identifierar sig som män, där 18 procent uppger att de ibland eller ofta avstår.

Benägenheten att avstå från att gå ut på grund av rädsla verkar variera sett till sexuell läggning. Som Figur 11 visar är det mer vanligt bland bisexuella att känna sig rädda för att gå ut ensamma än vad det är bland till exempel homosexuella.

Figur 11. Andelen som uppger att det händer att de avstår från att gå ut ensamma på grund av rädsla för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredade, sett till sexuell läggning.

Det är vanligare att personer med en funktionsnedsättning avstår från att gå ut ensamma, jämfört med de som inte har en funktionsnedsättning. Det skiljer 10 procentenheter. Motsvarande skillnad går även att iakta mellan personer som har svårigheter att klara löpande utgifter, där 4 av 10 avstår, jämfört med dem som inte har det, där 3 av 10 avstår.

4 av 10
med en
funktionsnedsättning
avstår ibland eller
ofta från att gå ute
ensamma

Det är vanligare för transpersoner än cispersoner att utsättas för fysiskt våld eller hot om våld

Invånarna har fått svara på om de under det senaste året blivit utsatta för fysiskt våld samt hot eller hotelser om våld så att personen i fråga blivit rädd. Analysen visar att det generellt är vanligare att ha utsatts för hot eller hotelser om våld, än att ha blivit utsatt för fysiskt våld.

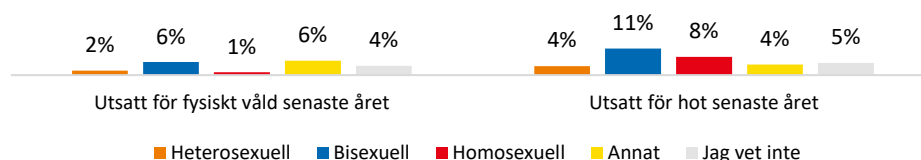
Transpersoner uppger i högre grad än cispersoner att de både utsatts för fysiskt

13 %
bland transpersoner
har utsatts för hot om
våld under det
senaste året

våld och hot om våld. Bland transpersoner uppger 8 procent att de utsatts för fysiskt våld, vilket kan jämföras med motsvarande 2 procent bland cispersoner. Vidare uppger 13 procent av transpersonerna att de utsatts för hot, jämfört med 4 procent bland cispersoner.

Både vad gäller hot om våld och våldsutsatthet är det vanligare att ha utsatts bland personer som uppger "Annan" under könsidentitet jämfört med de som uppger "Man" eller "Kvinna". 7 procent i denna grupp har utsatts för fysiskt våld, jämfört med 2 och 3 procent bland kvinnor respektive män. 13 procent bland de som uppger "Annan" har utsatts för hot, jämfört med 4 procent bland de som uppgett antingen "Man" eller "Kvinna". Det går även att iaktta skillnader sett till sexuell läggning, som Figur 12 visar. Den grupp som i högst grad uppger att de blivit utsatta för hot är bisexuella personer. Utsattheten för fysiskt våld är lika stor bland bisexuella som bland dem som uppger "Annat" på frågan om sexuell läggning.

Figur 12. Andelen som uppger att de under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för fysiskt våld eller för hot eller hotelser om våld så att de blev rädda, sett till sexuell läggning.

Både hot om våld och utsatthet för våld varierar förhållandevis lite sett till födelseregion och funktionsnedsättning, det skiljer endast någon enstaka procentenhet mellan grupperna.

Mellan personer med minoritetgruppstillhörighet och andra skiljer det också lite, två procentenheter mellan grupperna där de som tillhör en nationell minoritet i något högre grad uppger att de utsätts för fysiskt våld eller hot om våld. Det finns inte heller några nämnvärda skillnader mellan de som har hemmaboende barn och inte. Däremot kan man iaktta vissa skillnader mellan de som har svårigheter att klara löpande utgifter och de som inte har det. Personer med svårigheter uppger i högre grad att de utsätts för fysiskt våld (6 procent jämfört med 2 procent) samt hot om våld (10 procent jämfört med 3 procent).

Kränkande behandling och bemötande samt invånarnas benägenhet att lita på människor i allmänhet

I följande avsnitt beskrivs invånarna i Skånes upplevelser av kränkande behandling generellt samt mer specifikt avseende kränkande behandling eller bemötande i samband med etnisk tillhörighet samt hudfärg. Här redogörs även för invånarnas benägenhet att lita på människor i allmänhet.

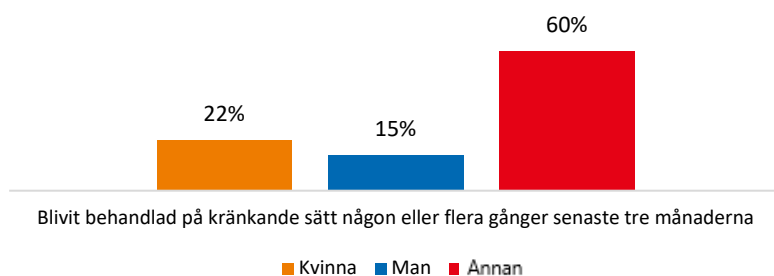
Frågorna har avsett huruvida personen blivit utsatt för kränkande behandling eller bemötande och det redogörs för dem som någon gång eller flera gånger under de senaste tre månaderna uppgett detta. I analysen har resultaten undersökts utifrån samtliga indelningsgrunder förutom föräldraskap samt svårigheter att klara löpande utgifter. Även skåningarnas benägenhet att lita på människor, och i synnerhet de som uppger att de anser att man inte kan lita på människor i allmänhet, ingår i analysen.

Det är vanligt bland personer som uppgett könsidentitet "Annan" att ha utsatts för kränkande behandling eller bemötande

Bland invånarna i Skåne har cirka 19 procent blivit utsatta för kränkande behandling vid minst ett tillfälle under de tre senaste månaderna.

Majoriteten av personer som svarat "Annan" på frågan om könsidentitet har utsatts för kränkande behandling eller bemötande under de tre senaste månaderna, motsvarande 60 procent. Som Figur 13 visar är skillnaderna förhållandevis stora. Bland män är motsvarande siffra 15 procent och bland kvinnor 22 procent. Det är även vanligare att *ha utsatts för kränkningar* bland transpersoner än cispersoner, 34 procent jämfört med 18 procent. Gruppen som uppgett könsidentitet "Annan" är dock liten, och resultaten bör tolkas med försiktighet.

Figur 13. Andelen som uppger att de blivit behandlade eller bemötta på ett sätt som kränkt dem, senaste tre månaderna, sett till könsidentitet.

Resultaten visar även att bisexuella är överrepresenterade bland de invånare som uppgett att de utsatts för kränkningar, motsvarande 39 procent. Generellt verkar sexuell läggning kunna ha betydelse för utsattheten för

kränkningar. Även homosexuella uppger en högre grad av utsatthet, 29 procent jämfört med 18 procent bland heterosexuella.

Utsatthet för kränkningar är även vanligare bland de som har svårigheter att klara löpande utgifter, där 33 procent utsatts för kränkningar jämfört med motsvarande 16 procent bland dem som inte har svårigheter att klara sina löpande utgifter.

33 %
av de som har
svårigheter att klara
löpande utgifter har
utsatts för kränkningar

Andelen som blivit utsatt är även högre bland personer med en funktionsnedsättning än de utan funktionsnedsättning. Skillnaden är dock förhållandevis liten, 22 respektive 18 procent har blivit utsatta minst en gång under de senaste 3 månaderna. Varken födelseregion, föräldraskap eller nationell minoritet verkar ha någon större betydelse för utsattheten för kränkningar.

Det är förhållandevis vanligt att den kränkande behandlingen haft ett samband med etnisk tillhörighet

De som uppgett att de blivit utsatta för minst en kränkning under de senaste tre månaderna har fått svara på vad de tror att den kränkande behandlingen eller bemötandet berott på eller haft att göra med. Här redogörs för de som uppgett att kränkningen haft ett samband med etnisk tillhörighet. I genomsnitt uppger cirka 15 procent att kränkningen hade samband med etnisk tillhörighet. Det är en högre andel män än kvinnor som uppger att de utsatts för kränkande behandling.

Mer än en tredjedel av kränkningar som personer födda utanför Europa utsatts för har ett samband med etnisk tillhörighet.

Att ha utsatts för kränkande behandling i samband med etnisk tillhörighet är vanligast bland personer födda utanför Europa (36 procent i gruppen uppger att det utsatts) men det är även vanligare bland personer födda i Europa, (motsvarande 27 procent). Bland personer födda i Sverige eller Norden är det förhållandevis ovanligt, 7 respektive 11 procent. Bland de som tillhör en nationell minoritet och uppgett att de utsatts för kränkning uppger 25 procent att kränkningen var i samband med etnisk tillhörighet. Bland dem som inte tillhör en nationell minoritet uppger 13 procent motsvarande sak.

Resultaten visar även att det är vanligare att cispersoner uppger att de utsatts för en kränkning i samband med etnisk tillhörighet, än vad det är att transpersoner uppger att kränkningen de utsatts för hade ett samband med etnisk tillhörighet – 13 procent jämfört med 6 procent.

Sett till sexuell läggning uppger homosexuella och personer som har en annan sexuell läggning än hetero-, bi- eller homosexualitet i något högre grad att kränkningarna de utsatts för varit i samband med etnisk tillhörighet. 18 procent i båda dessa grupper uppger det, jämfört med 13 procent bland homosexuella, 10 procent bland bisexuella samt 9 procent bland de som svarat ”Jag vet inte” på frågan om sexuell läggning.

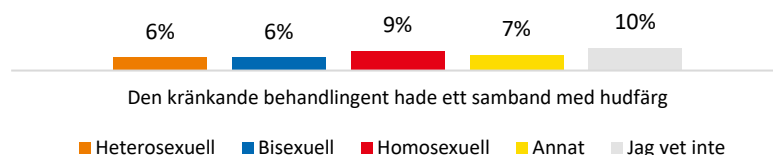
Kränkande behandling hos personer födda utanför Europa är ofta kopplat till hudfärg

Omkring 7 procent av de kränkningar som ägt rum har ett samband med hudfärg. Att ha blivit utsatt för kränkning i samband med hudfärg är vanligast bland personer födda utanför Europa. 27 procent av personer födda utanför Europa som utsatts för kränkning uppger att kränkningen rört hudfärg. Motsvarande siffra för de andra födelseregionerna är 3 procent.

Det är generellt vanligare att män uppger att de utsatts för denna typ av kränkning än kvinnor, 9 procent jämfört med 4 procent. Bland de som uppger könsidentiteten ”Annan” uppger 3 procent att kränkningen varit i samband med hudfärg.

Sexuell läggning verkar kunna ha viss betydelse för att bli utsatt för kränkning i samband med hudfärg, se Figur 14. Personer som uppger att de inte vet sin sexuella läggning samt homosexuella är de som i högst grad uppger att de utsatts för kränkningar som haft ett samband med hudfärg.

Figur 14. Andelen som uppger att den kränkande behandlingen eller bemötandet hade ett samband med etnisk tillhörighet, sett till sexuell läggning.

Det verkar vara något vanligare bland personer som inte klarar löpande utgifter att ha utsatts för denna typ av kränkning, jämfört med dem som inte har sådana svårigheter – 8 procent jämfört med 5 procent. Det går även att

iaktta en liten skillnad sett till nationella minoriteter där andelen går från 9 procent till 6 procent sett till om du tillhör en nationell minoritet eller inte. Det skiljer även tre procentenheter mellan transpersoner och cispersoner, där cispersoner i högre grad uppger att de utsatts för denna typ av kränkning – 6 procent kontra 3 procent.

Hälften av personer födda utanför Europa har svårigheter att lita på människor

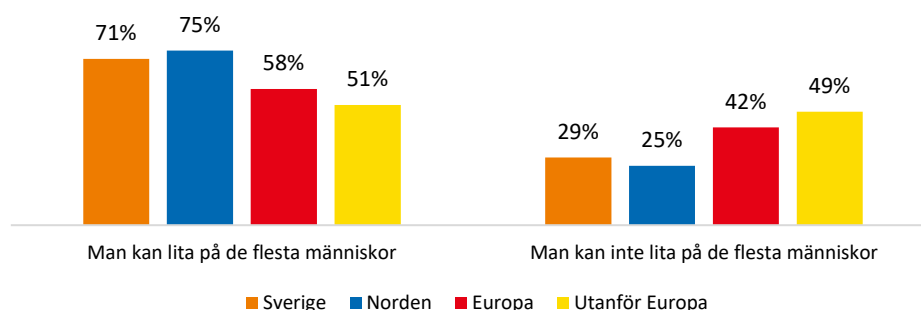
En tredjedel av invånarna har svårigheter att lita på människor i allmänhet.

Skåningarna har fått ta ställning till om de tycker att man i allmänhet kan lita på de flesta människor. De flesta svarar ja, men några grupper sticker ut.

Mer än hälften, 55 procent, bland de som har svårigheter att klara sina löpande utgifter uppger att man inte kan lita på de flesta människor. Detta kan jämföras med 29 procent bland de som inte har haft svårigheter att klara löpande utgifter. Bland de som tillhör en nationell minoritet är det också en förhållandevis stor andel som uppger att man inte kan lita på de flesta människor, 47 procent jämfört med 32 procent bland dem som inte tillhör en nationell minoritet.

Det går även att iaktta skillnader sett till födelseregion där personer födda utanför Sverige och Norden i lägre utsträckning litar på människor i allmänhet. Figur 15 visar att tilliten till andra människor är högre bland personer födda i Sverige och Norden, jämfört med andra födelseregioner.

Figur 15. Andelen som uppger att man kan lita på människor, sett till födelseregion.

Könsidentitet och sexuell läggning verkar också kunna ha betydelse för huruvida invånarna anser att man kan lita på människor i allmänhet. Bland de som uppgett "Annan" på frågan om könsidentitet upplever nära 5 av 10 att man inte kan lita på människor, vilket kan jämföras med motsvarande 3 av 10 bland de som uppger att de identifierar sig som antingen man eller kvinna.

Bland homosexuella och heterosexuella finns inga större skillnader från genomsnittet. Bland bisexuella uppger drygt 4 av 10 att de inte anser att man kan lita på människor i allmänhet. Skillnaden är störst för dem som uppger att de inte vet sin sexuella läggning eller svarar ”Annat”, där motsvarande 5 av 10 inte litar på människor i allmänhet.

Förtroendet för olika samhällsinstitutioner

I detta avsnitt beskrivs invånarna i Skånes förtroende för institutioner. De svarande har fått uppge grad av förtroende för skolan, socialtjänsten, kommunalpolitiker samt dagspress, tv och radio. På frågorna om graden av förtroende har respondenterna kunnat uppge att de har ”Mycket stort förtroende”, ”Ganska stort förtroende”, ”Inte särskilt stort förtroende”, ”Inget förtroende” eller ”Ingen åsikt”. Figurerna i kapitlet visar ytterligheterna, det vill säga de som har mycket stort förtroende och de som inte har något förtroende alls.

Det är vanligt att personer födda utanför Europa har ett mycket stort förtroende för skolan

På frågan om förtroende för skolan är det mest förekommande svaret bland invånarna att ha ett *ganska stort förtroende* – 4 av 10 uppger det. Lite drygt 1 av 10 i Skåne uppger att de har *mycket stort förtroende* för skolan.

Samtidigt uppger cirka 2 av 10 att de *inte har särskilt stort förtroende* för skolan. Föräldrar

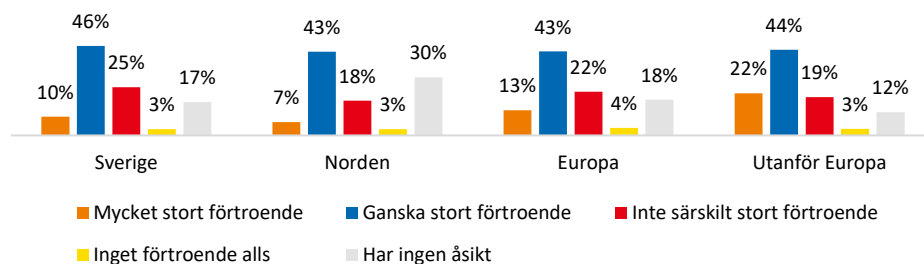
med hemmaboende barn under 18 år är de som i störst utsträckning har *ganska stort förtroende*, 57 procent jämfört med genomsnittet på cirka 40 procent.

Generellt är det en liten andel (3 procent) av befolkningen som uppger att de *inte har något förtroende alls* för skolan. Bland personer som uppgett könsidentiteten ”Annan” uppger dock 10 procent att de *inte har något förtroende alls* för skolan. Gruppen är dock liten och resultatet bör tolkas med försiktighet.

De grupper som i störst utsträckning uppger att de har *mycket stort förtroende* för skolan är personer födda utanför Europa. Som Figur 16 visar uppger 22 procent i denna grupp att de har *mycket stort förtroende*, vilket kan jämföras med till exempel personer födda i Sverige där 10 procent uppger samma svar.

56 %
har mycket eller
ganska stort
förtroende för skolan

Figur 16. Andelen som har mycket stort förtroende eller inget förtroende alls för skola, sett till födelseregion.

Det är även en hög andel som uppger att de har ett *mycket stort förtroende* för skolan bland personer som tillhör en nationell minoritet. I denna grupp uppger 19 procent att de har *mycket stort förtroende* för skolan, medan motsvarande andel bland resten av befolkningen är 11 procent. Bland personer som uppgett att de inte vet sin sexuella läggning är det 19 procent som uppger att de har *mycket stort förtroende* för skolan. Detta kan jämföras med till exempel heterosexuella där motsvarande andel är 11 procent och homosexuella där andelen är 14 procent.

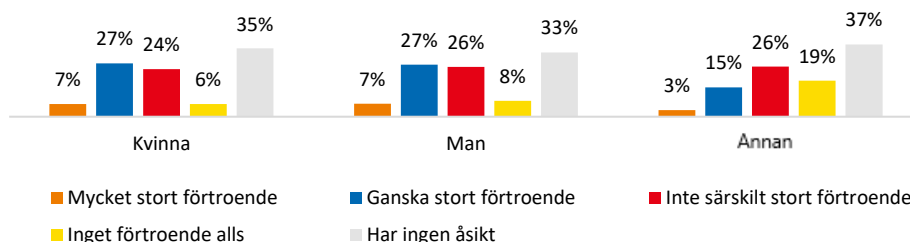
Transpersoner skattar både att de har ett högt och ett lågt förtroende för socialtjänsten

Förtroendet för socialtjänsten varierar hos invånarna i Skåne. Ungefär en fjärdedel uppger att de har "Ganska stort förtroende" och lika stor andel svarar att de "Inte har särskilt stort förtroende" för socialtjänsten. Det är lika många som uppger att de "Inte har något förtroende alls" och att de har "Mycket stort förtroende" – motsvarande cirka 7 procent.

De som uppger "Annat" under könsidentitet är de som i högst utsträckning uppger att de *inte har något förtroende alls* för socialtjänsten, se Figur 17. Notera att gruppen som uppgett könsidentitet "Annat" är liten och resultatet bör avläsas med försiktighet. Även personer som har svårigheter att klara löpande utgifter sticker ut avseende att inte ha något förtroende alls, där 15 procent svarar detta.

15 %
av de som har svårt att klara löpande utgifter har inget förtroende alls för socialtjänsten

Figur 17. Andelen som har mycket stort förtroende eller inget förtroende alls för socialtjänst, sett till könsidentitet.

Svaren för gruppen transpersoner visar på spridning i förtroendet för socialtjänsten. Transpersoner är en av grupperna som i högst utsträckning skattar både att de har ett högt och ett lågt förtroende för socialtjänsten. 13 procent i gruppen transpersoner skattar att de *inte har något förtroende alls*, jämfört med 7 procent bland cispersoner. Samtidigt uppger 11 procent av transpersonerna att de har *mycket stort förtroende* för socialtjänsten, jämfört med 7 procent bland cispersoner. Notera att gruppen transpersoner består av få individer. Viktat motsvarar 13 och 11 procent 1003 respektive 869 personer.

Bland de grupper som i störst utsträckning svarar att de har *mycket stort förtroende* återfinns även personer som tillhör en nationell minoritet samt personer födda utanför Europa. 14 procent i den grupp som tillhör en nationell minoritet uppger *mycket stort förtroende*, jämfört med 6 procent bland de som inte tillhör en nationell minoritet. Sett till födelseregion är det särskilt stor skillnad mellan personer födda utanför Europa och gruppen bestående av personer födda i Sverige – 12 respektive 5 procent uppger att de har ett mycket stort förtroende.

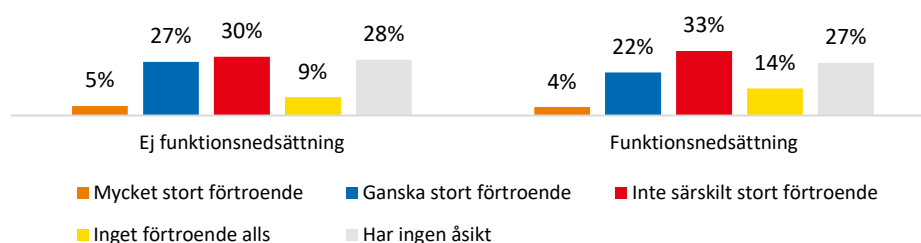
Förtroendet för politiker är högst bland personer födda utanför Europa och de som tillhör en nationell minoritet

Förtroendet för politiker i ens kommun varierar hos invånarna i Skåne. Ungefär en fjärdedel uppger att de har "Ganska stort förtroende" medan något fler svarar att de "Inte har särskilt stort förtroende" för politiker i kommunen. 5 procent uppger att de har "Mycket stort förtroende" medan 10 procent uppger att "Inte har något förtroende alls".

41 %
 uppger att de inte har
 särskilt stort
 förtroende, eller inget
 förtroende, för
 politiker i kommunen

De som uppger ”Annan” under könsidentitet är de som i högst utsträckning uppger att de *inte har något förtroende alls* för politiker i sin kommun, med 18 procent. Notera att gruppen som uppgett ”Annan” under könsidentitet är liten och att resultaten bör tolkas med försiktighet. Även personer som har svårigheter att klara löpande utgifter sticker ut med 17 procent som svarar detta. Figur 18 visar även att 14 procent av de personer som uppger att de har en funktionsnedsättning uppger att de *inte har något förtroende alls*.

Figur 18. Andelen som har mycket stort förtroende eller inget förtroende alls för politiker i kommunen, sett till sett till funktionsnedsättning.

Bland de grupper som i störst utsträckning svarar att de har *mycket stort förtroende* återfinns personer som identifierar sig till en nationell minoritet (12 procent) samt personer födda utanför Europa (10 procent). Detta kan jämföras med de motsvarande 4 procent som uppger att de har ett mycket stort förtroende bland de som inte tillhör en nationell minoritet samt personer födda i Sverige.

Förtroende för dagspress, tv och radio är lägst för gruppen med svårigheter att klara löpande utgifter

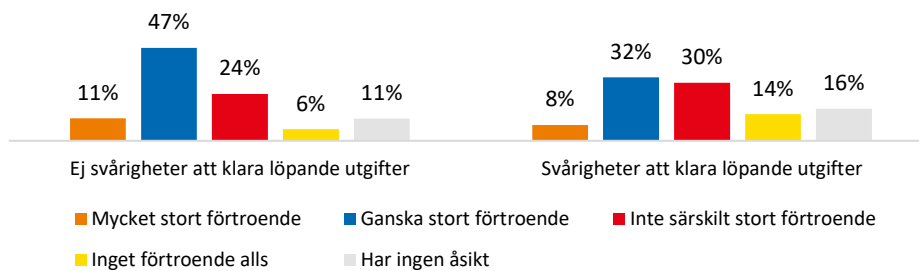
Förtroendet för dagspress, tv och radio varierar bland invånarna i Skåne. Nära hälften uppger att de har ”Ganska stort förtroende” och en fjärdedel uppger att de ”Inte har särskilt stort förtroende”. 11 procent uppger att de har ”Mycket stort förtroende” medan 7 procent uppger att de ”Inte har något förtroende alls”.

Andelen personer som *inte har något förtroende alls* är störst för de med svårigheter att betala löpande utgifter, motsvarande 14 procent, vilket visas i Figur 19. Även personer med funktionsnedsättning sticker ut, då 10 procent svarar detta. 12 procent av de som uppger ”Annan” under könsidentitet uppger att de *inte har något förtroende alls* för dagspress, tv och radio. Notera

11 %
har mycket stort
förtroende för
media

att gruppen som uppgett ”Annan” under könsidentitet är liten och att resultaten bör tolkas med försiktighet.

Figur 19. Andelen som har mycket stort förtroende eller inget förtroende alls för media, sett till svårigheter att betala löpande utgifter.

Bland de grupper som i störst utsträckning svarar att de har *mycket stort förtroende* för dagspress, tv och radio återfinns personer som tillhör en nationell minoritet (16 procent) samt personer som är homosexuella (14 procent) eller cispersoner (14 procent). Detta kan jämföras med andelarna motsvarande 11 procent för gruppen som inte tillhör en nationell minoritet samt transpersoner och heterosexuella.

Gemenskap, ensamhet och deltagande

I detta kapitel beskrivs invånarna i Skånes känsla av gemenskap genom frågeställningar om nära relationer och upplevelsen av ensamhet och isolering samt socialt deltagande. Kapitlet avser beskriva gemenskap, ensamhet och deltagande för invånarna i Skåne utifrån samtliga indelningsgrunder – diskrimineringsgrunderna samt föräldraskap och svårigheter att klara löpande utgifter. Samtliga frågor har analyserats utifrån samtliga indelningsgrunder inklusive svårigheter att klara löpande utgifter och hemmaboende barn under 18 år.

Sammanfattning av Gemenskap, ensamhet och deltagande

Det går att iaktta skillnader mellan olika grupper när frågor relaterade till gemenskap, ensamhet och deltagande studeras för Skånes befolkning. Mer än var femte person född utanför Europa har ingen att anförtro sig åt eller dela sina innersta känslor med. Även en lägre andel av de med en funktionsnedsättning har någon att anförtro sig åt jämfört med de som inte har funktionsnedsättning. Dessa mönster för nämnda grupper återfinns i även i frågorna om upplevelsen av ensamhet och isolering.

Vidare visar resultaten att fler än hälften av personer som uppger könsidentiteten ”Annan” samt hälften av personer med en funktionsnedsättning uppger att de har ett lågt socialt deltagande.

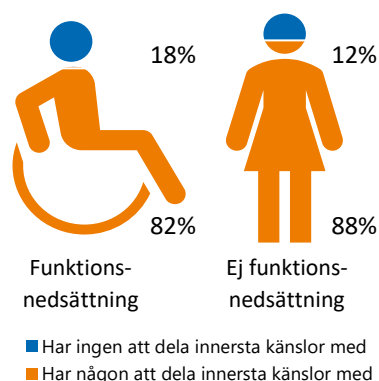
Sexuell läggning verkar kunna ha betydelse för om man har någon att dela känslor med och anförtro sig åt

Invånarna har fått bedöma om de har någon de kan dela sina innersta känslor med och anförtro sig åt. Analysen tittar närmare på dem som uppger att de inte har någon att dela sådant med – i genomsnitt cirka 17 procent av den skånska befolkningen.

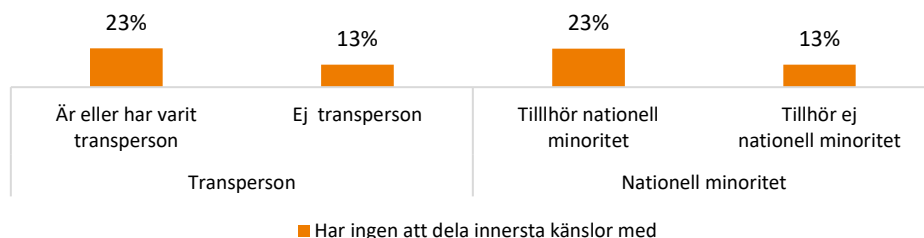
Störst skillnad mellan olika grupper iaktas inom indelningsgrunden sexuell läggning. Andelen personer som uppger att de inte har någon att anförtro sig åt varierar från 12 procent bland heterosexuella till nästan det tredubbla – 33 procent – bland de som inte vet sin sexuella läggning. Även bland dem som svarar ”Annat” är det en förhållandevis stor andel som uppger att de inte har någon att anförtro sig åt – 23 procent.

Analysen visar att mer än var femte person född utanför Europa inte har någon att anförtro sig åt eller dela sina innersta känslor med. Även bland personer födda i Europa är andelen högre, 17 procent jämfört med 12 procent bland personer födda i Sverige och Norden. Att inte ha någon att anförtro sig åt och dela sina innersta känslor med varierar även sett till funktionsnedsättning (se Figur 20) samt identifiering till en nationell minoritet och huruvida det är en trans- eller cisperson (se Figur 21).

Figur 20. Andelen som uppger att de har eller inte har någon att dela innersta känslor med, sett till funktionsnedsättning.

Figur 21. Andelen som uppger att de inte har någon att dela innersta känslor med, sett till transidentitet och nationella minoriteter.

Det är vanligare att besväras av ensamhet och isolering bland bisexuella än heterosexuella.

Ungefär en fjärdedel av den skånska befolkningen besväras av ensamhet och isolering. I enkäten har de svarande fått uppge om de upplever eller inte upplever besvär av ensamhet och isolering. I detta avsnitt redogörs för personer som upplever besvär. Analysen utgår från alla indelningsgrunder förutom föräldraskap samt svårigheter att klara löpande utgifter. Resultaten visar att vissa grupper besväras mer än andra.

Den grupp som i högst utsträckning besväras av ensamhet är de som svarat ”Annan” på frågan om könsidentitet, där 60 procent uppger detta. Gruppen är dock liten och resultatet bör avläsas med försiktighet. Det kan jämföras med motsvarande 29 procent bland kvinnor respektive 24 procent bland män.

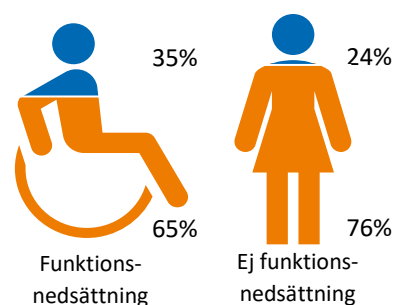
6 av 10
bland de som
uppgett
könsidentitet
”Annan” upplever
besvär av ensamhet
och isolering

Resultaten visar att sexuell läggning också har betydelse för upplevelsen att man besväras av ensamhet och isolering. Mest besväras bisexuella, 46 procent. Personer som uppger att de inte vet sin sexuella läggning samt homosexuella besväras i ungefär samma utsträckning, 40 respektive 39 procent. Det kan jämföras med motsvarande 37 procent bland personerna som svarat ”Annat” på frågan om sexuell läggning och 24 procent bland heterosexuella.

I Figur 22 och Figur 23 framgår att det är vanligare att personer som identifierar sig till en nationell minoritet, är transpersoner eller har en funktionsnedsättning uppger att de besväras av ensamhet, i relation till sina respektive jämförelsegrupper.

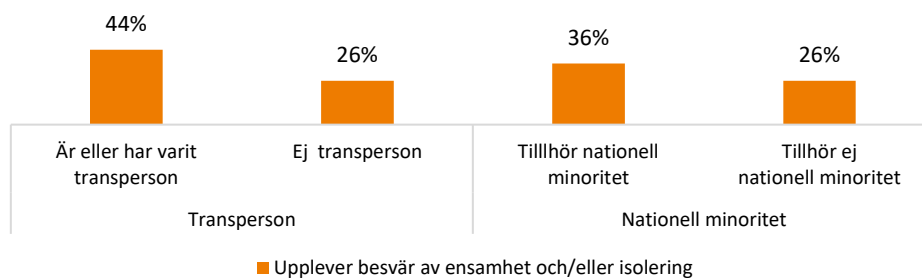
Det går även att iaktta skillnader sett till födelseregion där det är vanligast bland personer födda utanför Europa att besväras av ensamhet, 35 procent uppger att de gör det. Bland personer födda i Europa är motsvarande siffra 30 procent. Det är något mindre vanligt bland personer födda i Sverige och Norden att besväras av ensamhet/isolering, motsvarande 24 respektive 25 procent.

Figur 22. Andelen som uppger att de besväras, eller inte besväras, av ensamhet och/eller isolering, sett till funktionsnedsättning.

■ Upplever besvär av ensamhet och/eller isolering
 ■ Upplever inte besvär av ensamhet och/eller isolering

Figur 23. Andelen som uppger att de besväras, eller inte besväras, av ensamhet och/eller isolering, sett till transidentitet och nationella minoriteter.

Personer med en funktionsnedsättning har ett lägre socialt deltagande än andra

Socialt deltagande har kartlagts i Region Skånes folkhälsoenkät. I enkäten fick invånarna besvara om de besökt eller deltagit vid en rad olika aktiviteter under de senaste 12 månaderna. Aktiviteterna var både mer allmänna tillställningar

såsom teater eller bio, sporttillställning, föreningsmöte eller religiös sammankomst, samt aktiviteter av mer privat karaktär såsom större släktsammankomster, privat fest, alternativt skrivit inlägg online eller spelat med andra på internet. Om personen angav att hen deltagit vid max en av aktiviteterna under det senaste året bedöms personen ha ett lågt socialt deltagande. Utifrån detta bedöms lite mer än en fjärdedel av invånarna i Skåne ha ett lågt socialt deltagande.

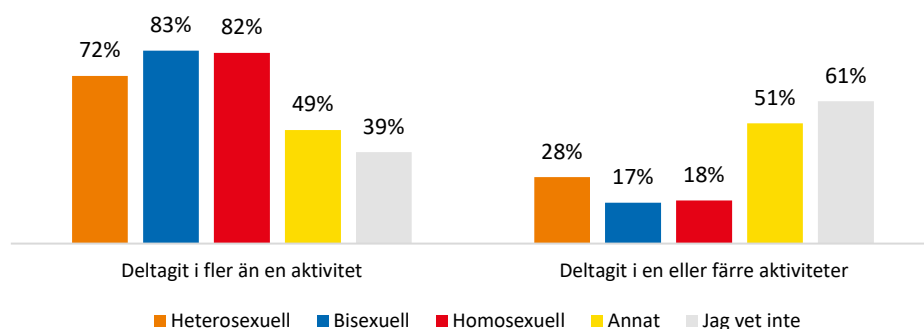
Bland personer med en funktionsnedsättning uppger varannan person att de har lågt socialt deltagande. Det kan jämföras med motsvarande 26 procent bland de som inte uppger att de har en funktionsnedsättning.

Resultaten visar även att sexuell läggning verkar ha betydelse för socialt deltagande.

Bland invånarna som antingen inte vet sin sexuella läggning eller uppgett en annan sexuell läggning än hetero-, homo-, eller bisexualitet bedöms mer än hälften ha ett lågt socialt deltagande. Av Figur 24 framgår det att är mer än tre gånger så vanligt att ha deltagit i en eller färre aktiviteter bland personer som svarat att de inte vet sin sexuella läggning (61 procent) som bland bisexuella (17 procent).

1 av 2
personer med en
funktionsnedsättning
har ett lågt socialt
deltagande

Figur 24. Andelen som uppger att de deltagit i fler än en, eller en eller färre, aktiviteter senaste året, sett till sexuell läggning.

Även transpersoner skattar ett lägre socialt deltagande än cispersoner, där det skiljer från 36 till 30 procent mellan grupperna. Det går även att iaktta vissa skillnader sett till könsidentitet. Personer som uppger ”Annat” under könsidentitet uppger i lägre utsträckning att de har ett lågt socialt deltagande, 20 procent jämfört med 30 procent bland män och 31 procent bland kvinnor.

Lågt socialt deltagande är även vanligare bland personer som identifierar sig till en nationell minoritet, jämfört med personer som inte gör det – 41 procent kontra 30. Ungefär motsvarande skillnad kan iaktas sett till

födelseregion där 39 procent bland personer födda utanför Europa har ett lågt socialt deltagande, jämfört med till exempel personer födda i Sverige där 29 procent skattas ha lågt deltagande. Motsvarande skattning för personer födda i Norden är 34 procent, och personer födda i Europa motsvarande 37 procent.

Referenslista

- Boverket. 2020. Trångbodda hushåll. *Boverket*. 2020.
<https://www.boverket.se/sv/kommunernas-bostadsforsorjning/underlag-for-bostadsforsorjningen/sarskilda-grupper/trangbodda/>
- Diskrimineringsombudsmannen. 2023. Diskrimineringsgrunder.
Diskrimineringsombudsmannen. 2023.
<https://www.do.se/diskriminering/diskrimineringsgrunder>
- Diskrimineringsombudsmannen. 2023. Ingen får diskriminera dig i skolan. 2023. <https://www.do.se/diskriminering/diskriminering-olika-delar-samhället/diskriminering-forskola-skola-hogskola/ingen-far-diskriminera-dig-i-skolan>
- Diskrimineringsombudsmannen. 2023. Könsidentitet eller könsuttryck.
Diskrimineringsombudsmannen. 2023
<https://www.do.se/diskriminering/diskrimineringsgrunder/konsidentitet-eller-konsuttryck-en-av-diskrimineringsgrunderna>
- Diskrimineringsombudsmannen. 2023. Sexuell läggning.
Diskrimineringsombudsmannen. 2023.
<https://www.do.se/diskriminering/diskrimineringsgrunder/sexuell-laggning-en-av-de-sju-diskrimineringsgrunderna>
- Diskrimineringsombudsmannen. *Förekomst av diskriminering 2023 - Årlig rapport från Diskrimineringsombudsmannen*. Diskrimineringsombudsmannen, 2023.
<https://www.do.se/download/18.36cbb9ac1886717f72d1ef/1685702676115/rapport-forekomst-av-diskriminering-2023.pdf>
- Folkhälsomyndigheten. *Syfte och bakgrund till frågorna i nationella folkhälsoenkäten (Hälsa på lika villkor 2022)*. 2022.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/s/syfte-och-bakgrund-till-fragorna-i-nationella-folkhalsoenkaten-halsa-pa-lika-villkor-2022/?pub=117450>
- Folkhälsomyndigheten. *Utbildningsnivå och hälsa – hur hänger de ihop?* Folkhälsomyndigheten, 2015.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/u/utbildningsniva-och-halsa-hur-hanger-de-ihop/>
- Regeringen. *Ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män*. Regeringen, 2009.
<https://www.regeringen.se/contentassets/408bb40970ef420588a33aec6308c006/bilaga-5-ekonomisk-jamstallldhet-mellan-kvinnor-och-man/>
- Region Skåne. 2023. Folkhälso rapport Skåne 2023. *Region Skåne*. 2023.
<https://utveckling.skane.se/publikationer/regional-utveckling/folkhalsorapport-skane-2023/>

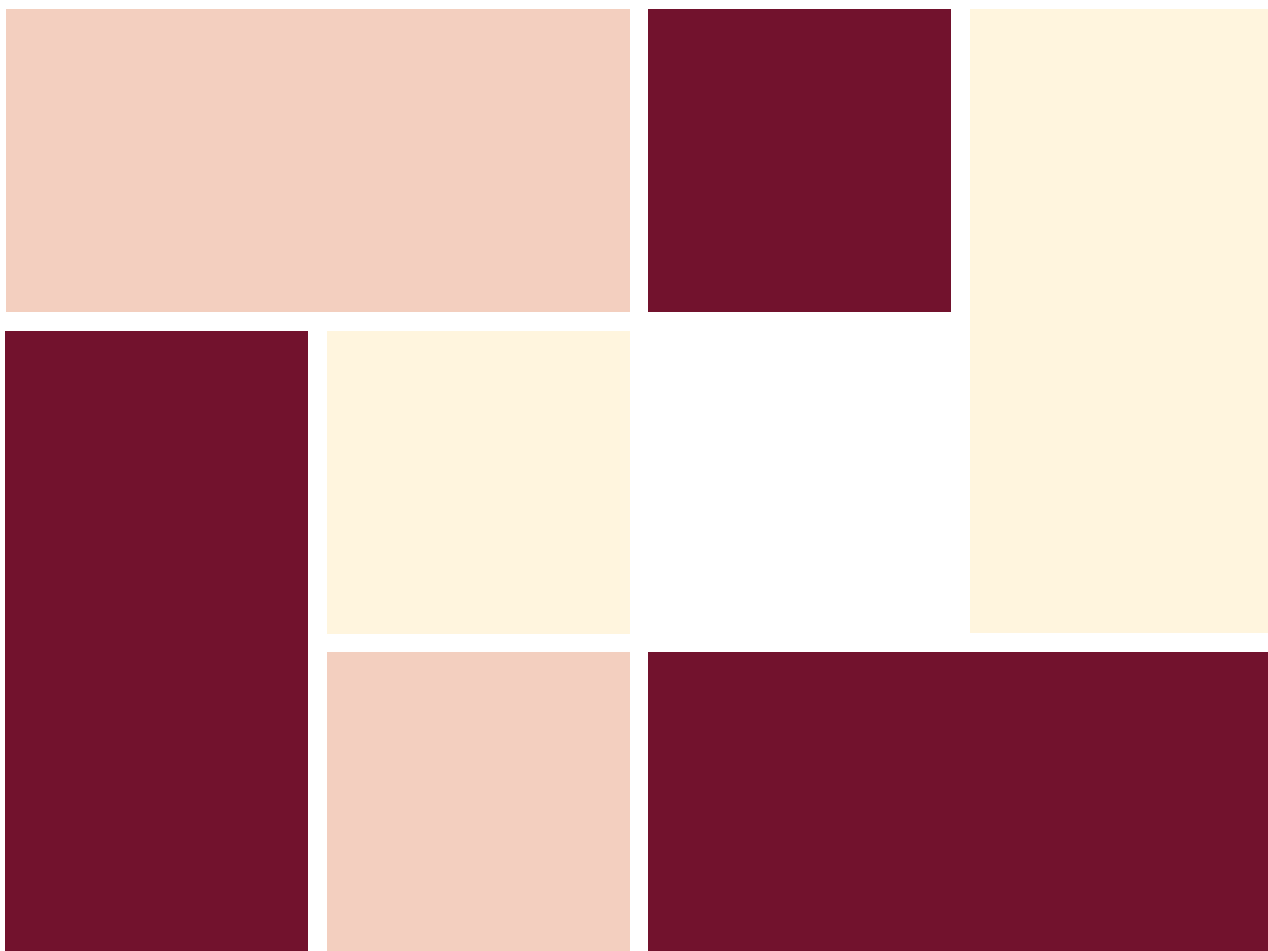
Region Skåne. *Region Skånes Folkhälsorapport*. Region Skåne. 2023.
<https://utveckling.skane.se/digitala-rapporter/folkhalsorapporten2023/metod/>

Region Skåne. *Region Skånes Folkhälsorapport*. Region Skåne. 2023.
<https://utveckling.skane.se/digitala-rapporter/folkhalsorapporten2023/halsa/#Gott-psykiskt-v%C3%A4rbefinnande>,

RFSL. 2023. Begreppsordlista. *RFSL*. 2023. <https://www.rfsl.se/hbtqi-fakta/begreppsordlista/>

Socialstyrelsen. 2019. Stöd inom funktionshindersområdet. *Socialstyrelsen*. 2023. <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/funktionshinder/#:~:text=Definitioner,fysisk%20psykisk%20eller%20intellektuell%20funktionsf%C3%B6rm%C3%A5ga>.

Statistiska Centralbyrån. *Hälsa på lika villkor – Teknisk rapport*. Statistiska Centralbyrån, 2022.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/9b1b216c596a487ca6c6aa6dc413efb4/teknisk-rapport-med-bilagor-nationell-2022.pdf>

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane